Súd:	Okresný súd Revúca
Spisová značka:	4C/44/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6816201392
Dátum vydania rozhodnutia:	11. 09. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Michaela Králiková
ECLI:	ECLI:SK:OSRA:2017:6816201392.13

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Revúca sudkyňou JUDr. Michaelou Králikovou v právnej veci žalobcov v rade: 1/ E. O., F.. XX.XX.XXXX, 2/ E.. U. O., F.. XX.XX.XXXX, 3/ P. O., F.. XX.XX.XXXX, 4/ J. O., F.. XX.XX.XXXX a 5/ mal. D. O., F.. XX.XX.XXXX, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, všetci žalobcovia bytom Muráň 480, okres Revúca, všetci právne zastúpení Mgr. Elenou Szabóovou, advokátkou so sídlom v Nových Zámkoch, Hlavné námestie 7, proti žalovanému Nemocnica s poliklinikou, n.o., Revúca, so sídlom Litovelská 25, 050 01 Revúca, IČO: 45 736 324, právne zastúpenému JUDr. Pavlom Halajom, advokátom so sídlom Nám. Slobody 2, 050 01 Revúca, za účasti intervenienta v I. rade na strane žalovaného Union poisťovňa, a.s., so sídlom Bajkalská 29/ A, 813 60 Bratislava, IČO: 31 322 051, a za účasti intervenienta v II. rade na strane žalovaného E.. P. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom Č. X, S., právne zastúpenej JUDr. Ladislavom Csákóm, advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie v Rožňave, Hviezdoslavova 4, v konaní o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Konanie sa v časti zaplatenia sumy titulom náhrady škody v sume 677,70 eur, zastavuje.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom v I. a II. rade, každému jednotlivo, titulom náhrady nemajetkovej ujmy po 22.500,- eur, a to do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom v III., IV. a V. rade, každému jednotlivo, titulom náhrady nemajetkovej ujmy po 7.500,- eur, a to do 30 odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Vo zvyšnej časti sa žaloba zamieta.

V. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcom spoločne a nerozdielne trovy konania v celom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia v 1. až 5. rade sa žalobou podanou elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu dňa 17.03.2016, doplnenou písomne dňa 21.03.2016 domáhali, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade sumu 677,77 eur titulom náhrady škody, a sumu po 180.000,- eur, každému jednotlivo, titulom náhrady nemajetkovej ujmy a aby zároveň uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom v 3. až 5. rade sumu po 80.000,- eur, každému jednotlivo, titulom náhrady nemajetkovej ujmy, a náhrady trov konania.

2. Žalobu odôvodnili tým, že nebohý E. O., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol vlastným dieťaťom žalobcov v 1. a 2. rade a bratom žalobkýň v 3. až 5. rade (ďalej len "poškodený") bol dňa 27.03.2014 o 14.55 hod.

privezený do zdravotníckeho zariadenia žalovaného. Poškodený bol detským pacientom s hydrocefalom a zavedeným ventrikuloperitoneálnym shuntom (ďalej len "VPS"). Klinický stav pacienta, prejavujúci sa spavosťou, zvracaním, neprijímaním stravy a tekutín cez ústa a reakciou len na bolestivé podnety službukonajúca lekárka E.. P. Q., zamestnankyňa žalovaného, nesprávne vyhodnotila ako začínajúcu infekciu, napriek tomu, že vedela, že poškodený má zavedený VPS a vyššie uvedené príznaky môžu svedčiť aj pre poruchu VPS. Napriek tomu nevykonala všetky opatrenia smerujúce k záchrane života poškodeného, ktorými by boli najmä okamžité vyšetrenie neurológom, neodkladné CT vyšetrenie mozgu a vyšetrenie očného pozadia, nevykonala opatrenie smerujúce k okamžitému preloženiu poškodeného do zdravotníckeho zariadenia vyššieho typu. V priamej príčinnej súvislosti s liečbou, ktorá bola v danom prípade iba symptomatická, došlo k zvýšeniu telesnej teploty poškodeného, k zástave srdcovej činnosti a dýchania, po následnej resuscitácii dňa 28.03.2014 (od 06.55 hod. do 07.12 hod.) k mozgovej smrti pacienta z dôvodu ťažkého opuchu mozgu pri hydrocefale. Dňa 28.03.2014 v ranných hodinách bol poškodený vrtuľníkom z vitálnej indikácie prevezený na oddelenie anesteziológie a intenzívnej medicíny Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou v Banskej Bystrici, kde toho istého dňa o 12.05 hod. zomrel. Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou na podnet žalobkyne v 2. rade jej písomnosťou dňa 10.09.2014 oznámil, že dohliadaný subjekt - žalovaný porušil ustanovenie § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. v tom, že pacientovi so zavedeným VPS pri poruche vedomia dňa 27.03.2014 neurobil neurologické vyšetrenie a vyšetrenie očného pozadia, pacientovi nezabezpečil preklad na špecializované pracovisko najneskôr do 28.03.2014 do 04.00 hod. Službukonajúca lekárka žalovaného - E.. P. Q. bola trestne stíhaná pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona na podklade obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Revúca. Trestným rozkazom Okresného súdu Revúca, sp. zn. 1T/3/2015 zo dňa 09.03.2015 bola obžalovaná uznaná vinnou na trest odňatia slobody vo výmere 2,5 roka, výkon ktorého bol podmienečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 4 roky, ktorý bol zrušený v dôsledku včas podaného opravného prostriedku. Rozsudok Okresného súdu Revúca, sp. zn. 1T/3/2015 zo dňa 14.10.2015, ktorým bola obžalovaná spod obžaloby oslobodená, bol následne zrušený Krajským súdom v Banskej Bystrici (4To/97/2015) a následne na hlavnom pojednávaní dňa 24.02.2016 bola obžalovaná uznaná za vinnú. V dôsledku protiprávneho konania žalovaného došlo k najhoršiemu a nenapraviteľnému následku - smrti blízkeho rodinného príslušníka žalobcov, a to náhle a neočakávane a v detskom veku, ktorý následok je bezpochyby ireparabilným zásahom do života celej rodiny. Poškodený zomrel na následky ochorenia, ktoré nebolo diagnostikované žalobcom v čase, kedy by sa fatálnemu následku dalo zabrániť správnym poskytnutím zdravotnej starostlivosti. Smrťou syna a brata utrpeli žalobcovia nezvratnú a trvalú ujmu, ktorá značnou mierou poznamenala život celej rodiny. Žalobcovia boli ako rodina tvorená rodičmi a ich štyrmi deťmi - žalobkyňami v 3. až 5. rade a nebohým poškodeným. S nebohým E. v dennom a blízkom kontakte žili v spoločnej domácnosti, boli medzi nimi veľmi úzke rodinné a citové putá. Žalobca v 1. rade ako opatrovateľ zabezpečoval každodennú starostlivosť o nebohého syna, pomáhal mu pri zvládaní každodenných obslužných úkonov, zabezpečoval mu sprievod na lekárske vyšetrenia, vykonával s ním rehabilitačné cvičenia, aktívne sa podieľal spolu s ostatnými členmi rodiny na aktivitách nebohého, ktoré mu skvalitňovali život a smerovali k zlepšeniu jeho zdravotného stavu a psychickej pohody. Stresová situácia časovo a vecne súvisiaca s hospitalizáciou nebohého E. a následne s jeho smrťou sa podieľala na významnom zhoršení zdravotného stavu žalobcov, osobitne v oblasti psychickej. Všetci žalobcovia trpia psychickou traumou typu posttraumatickej stresovej poruchy, depresívnymi stavmi, fyzickými ochoreniami na psychickom podklade (vypadávanie vlasov, znížená imunita). Ujma, ktorú žalobcovia smrťou syna utrpeli nie je nijakým spôsobom odstrániteľná, je trvalá a tragicky poznačila osudy celej rodiny. Žalovaný porušením právnej povinnosti spôsobil škodu, za ktorú zodpovedá, a ktorú je povinný nahradiť v peniazoch, ktorú si žalobcovia uplatňujú titulom náhrady nákladov na pohreb vo výške 677,77 eur, v tom náklady na kremáciu 262,27 eur a pohreb 415,50 eur. Priznanie uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá smrťou poškodeného nastala na osobnostných právach žalobcov, preto považujú žalobcovia za primerané intenzite ujmy, miere jej zavinenia a jej neodstrániteľnosti (ireverzibilnosti). Svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy opierajú žalobcovia o ustanovenia § 11 - 13 Občianskeho zákonníka, keď podľa stabilnej judikatúry ESLP je súčasťou práva fyzickej osoby aj právo na rodinný život, teda aj vzťahy medzi blízkymi príbuznými, sociálne a morálne vzťahy a v ich rámci napĺňanie vlastnej osobnosti. Poukázali na viaceré rozsudky, napr. vo veci Niemitz c/a Nemecká spolková republika zo dňa 16.12.1992, vo veci Bensaid c/a Spojené Kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska zo dňa 06.02.2001, vo veci Vernaire c/a Belgické kráľovstvo, rozsudok NS ČR, sp. zn. 30Cdo/1678/2014, uznesenie NS SR, sp. zn. 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.02.2011, tiež uznesenie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 6Co/111/2009 a rozsudok Krajského súdu Nitra, sp. zn. 9Co/330/2012.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe doručenom súdu a protistrane krátkou cestou pri predbežnom prejednaní sporu dňa 12.09.2016, rovnako tak i na pojednávaní uviedol, že v prvom rade si dovoľuje tlmočiť hlbokú a úprimnú ľútosť žalobcu nad stratou, ktorú žalobcovia smrťou svojho syna a brata utrpeli. K uplatnenému nároku na náhradu škody v sume 677,77 eur žalovaný uviedol, že dňa 17.08.2016 bola táto suma na základe oznámenia čísla účtu, na ktorý žalobcovia žiadali poukázať peňažné plnenie, ktoré bolo žalovanému doručené dňa 16.08.2016, na označený bankový účet poukázaná, preto v prípade, že žalobcovia na podanej žalobe v tejto časti zotrvajú, navrhol žalobu v tejto časti zamietnuť. Vo vzťahu k žalobcami uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalovaný namietal svoju pasívnu vecnú legitimáciu. Uviedol, že žalobcovia vyvodzujú zodpovednosť žalovaného za úmrtie ich syna a brata z rozhodnutia Úradu pred dohľad na zdravotnou starostlivosťou a zo skutočnosti, že bývalá zamestnankyňa žalovaného, E.. P. Q., bola rozsudkom Okresného súdu Revúca, sp. zn. 1T/3/2015 uznaná vinnou z prečinu usmrtenia z nedbanlivosti. V trestnom konaní bola pritom stíhaná konkrétna fyzická osoba, voči ktorej si žalobcovia náhradu nemajetkovej ujmy neuplatňujú. Poznamenal, že občiansky zákonník obsahuje ustanovenia o zodpovednosti právnickej osoby za činnosť svojho zamestnanca, avšak táto sa vzťahuje na náhradu škody, nie na náhradu nemajetkovej ujmy. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je samostatným nárokom, ktorý nie je závislý na existencii škody a podmienky na priznanie nemajetkovej ujmy a náhrady škody sú odlišné. Rovnako i medzi aktívnou a pasívnou vecnou legitimáciou osôb oprávnených uplatňovať niektorý z týchto nárokov a zodpovedných za škodu, resp. nemajetkovú ujmu môžu byť a často i sú rozdiely. Z výrokovej časti, ani z odôvodnenia rozhodnutia predsedníčky Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou č.k. W., č. spisu: XXXXX/XXXX/XXXX/XXX zo dňa 11.03.2015 nevyplýva existencia príčinnej súvislosti medzi nesprávnym poskytnutím zdravotnej starostlivosti žalovaným ako poskytovateľom zdravotnej starostlivosti a úmrtím pacienta E. O.. Nesprávne poskytnutá zdravotná starostlivosť podľa predmetného rozhodnutia spočívala v tom, že pacientovi s VPS neboli urobené neurologické vyšetrenie a vyšetrenie očného pozadia a najneskoršie dňa 28.03.2014 o 04.00 hod. nezabezpečil pacientovi preklad na špecializované pracovisko. Žalovanému nie je vyčítané, že by prevádzkoval zdravotnícke zariadenie, ktoré by nebolo personálne alebo materiálne vybavené v súlade s požiadavkami na jeho prevádzku. K úmrtiu E. O. nedošlo v dôsledku zlej organizácie práce, za ktorú nesie zodpovednosť žalovaný, resp. v dôsledku toho, že by personálne obsadenie detského oddelenia bolo nesprávne. Zdravotnú starostlivosť nebohému poskytovala lekárka, ktorá mala úplné vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v odbore lekárstvo, mala atestáciu v odbore psychiatria a dlhoročnú prax. Fakt, ktorý bol konštatovaný aj v trestnom konaní je, že žalovaný nedisponoval odborne vyškoleným personálom - neurochirurgom, resp. detským neurochirurgom, ktorý by vzhľadom k svojej odbornosti správne vedel diagnostikovať zdravotné potiaže nebohého a vedel by vykonať liečbu. Z výsluchu znalca E.. Q. I. v trestnom konaní dňa 15.12.2014, pritom vyplýva, že možno iba predpokladať, že by sa zvýšila možnosť zachovania života nebohého v prípade včasného diagnostikovania choroby, pretože nie je isté, či nebohý E. O. nebol pri prijatí na detské oddelenie už v nezvratnom štádiu poškodenia mozgu. Keďže k dispozícii nie je zobrazovacie vyšetrenie mozgu (CT) a zmeraný vnútrolebečný tlak v čase prijatia po zástavu dýchania, nevieme určiť závažnosť a reverzibilitu poškodenia mozgu v tomto období. Zo záverov trestného konania tiež vyplýva, že materiálno-technické vybavenie nemocnice v Revúcej neumožňovalo vykonať správnu diagnostiku a liečbu pacienta. Poukázal na to, že žalovaný disponuje základným vybavením potrebným na svoju prevádzku. Pre prípad, že by podľa názoru súdu, bola daná zodpovednosť žalovaného za nemajetkovú ujmu, ktorú žalobcovia utrpeli, uviedol, že žalovaný nie je poistený pre prípad uplatnenia nároku zo zodpovednosti za nemajetkovú ujmu v peniazoch v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Poistná zmluva obsahuje výluku z poistenia pre tento prípad, ktorá je podľa vyjadrenia poisťovne štandardná. V tejto súvislosti tiež uviedol, že žalovaný je tretím najväčším zamestnávateľom v okrese Revúca s 240 zamestnancami a ide o subjekt prevádzkujúci jedinú všeobecnú nemocnicu v okrese Revúca. Priznanie relutárnej náhrady v požadovanej výške by ohrozilo jednak zamestnanosť a jednak poskytovanie starostlivosti v rámci celého spádového okresu, t.j. cca 40.000 ľudí.

4. Intervenient v I. rade na strane žalovaného v písomnom vyjadrení k žalobe doručenom súdu elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu dňa 26.09.2016, doplneného písomným podaním doručeným súdu dňa 29.09.2016 okrem iného uviedol, že Union poisťovňa, a.s. za základe oznámenia žalovaného, že uznáva škodu v sume 677,77 eur spojeného so žiadosťou o vyplatenie príslušnej sumy poistného plnenia, žalovanému uhradila požadovanú sumu, po odpočítaní spoluúčasti vo výške 10% v súlade s poistnou zmluvou, t.j. sumu 609,30 eur. Druhý uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ustanovení § 11 -16 Občianskeho zákonníka z titulu ochrany osobnosti nie je poistením žalovaného podľa Poistnej zmluvy, krytý.

5. Intervenient v II. rade na strane žalovaného, o pripustení vstupu ktorého na návrh žalobcov, rozhodol Okresný súd Revúca uznesením, sp. zn. 4C/44/2016-229 zo dňa 24.11.2016, právoplatným dňa 01.12.2016, uviedol, že so žalobou nesúhlasí a považuje ju za nedôvodnú. Je pravda, že bola ako lekárka právoplatne uznaná vinnou z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona v súvislosti s usmrtením syna žalobcov v 1. a 2. rade a brata žalobcov v 3. až 5. rade rozsudkom Okresného súdu Revúca, sp. zn. 1T/3/2015 zo dňa 24.02.2016 v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorý zamietol ňou podané odvolanie. Rozhodnutie však napadla dovolaním, o ktorom ku dňu podania vyjadrenia nebolo dovolacím súdom rozhodnuté, preto svoje vyjadrenie zamerala na spochybnenie výšky uplatneného nároku s tým, že k spochybneniu jeho základu sa bude venovať až v prípade, že by dovolací súd vyhovel dovolaniu v zmysle jeho petitu. Uviedla, že jej je úplne jasné, že hodnotu ľudského života nie je možné vyjadriť v peniazoch a preto náhrada nemajetkovej ujmy má slúžiť iba na zmiernenie utrpenej ujmy. Taktiež zo žiadneho predpisu nevyplýva, aká suma má byť prisúdená. Výšku náhrady určí súd voľnou úvahou s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy, a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Zákonom nie je pritom stanovená horná ani dolná hranica výšky nemajetkovej ujmy, preto možno na určenie jej výšky per analogiam použiť ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, z ustanovení ktorého vyplýva, že pokiaľ v dôsledku nezákonného (nesprávneho) ne/konania štátu dôjde k nemajetkovej ujme, poškodený má právo na náhradu v peniazoch maximálne do výšky náhrady poskytovanej osobám poškodenými násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi. Zákonodarca tým pripúšťa (a zároveň) určuje akýsi "strop" pri náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch. Nevidí preto rozdiel medzi priznaním nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z., kde zodpovedným subjektom je štát a priznaním nemajetkovej ujmy podľa Občianskeho zákonníka, kde zodpovedným subjektom môže byť fyzická či právnická osoba. Pri oboch právnych predpisoch sa jedná o ten istý inštitút, ktorého zmyslom je odškodnenie za zásah do práv na ochranu osobnosti. S poukazom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práv na ochranu osobnosti došlo (ak k nemu vôbec došlo), keďže žalobcom bola spôsobená ujma tým, že im zomrelo dieťa, resp. súrodenec v dôsledku trestného činu, v prejednávanom prípade možno per analogiam použiť ustanovenie § 2 písm. a) zákona č. 215/2006 Z. z., v zmysle ktorého žalobcov v 1. a 2. rade možno považovať za poškodený subjekt, žalobcom v 3. až 5. rade takého postavenie neprislúcha, a preto namieta ich pasívnu vecnú legitimáciu v predmetnom spore. Žalobcami požadovaná nemajetková ujma vo výške 180.000,- eur, resp. 80.000,- eur je zjavne primeraná aj pre prípad, že by súd dospel k dôvodnosti uplatneného nároku čo do základu. Zákon totiž v prípade "ťažších" trestných činov, spôsobených úmyselne, ktoré majú dokonca násilnú povahu, priznáva obetiam týchto trestných činov, resp. pozostalým odškodnenie "iba" 17.600,- eur. Niet preto žiadneho logického a racionálneho dôvodu priznávať obetiam nedbanlivostných trestných činov nárok vyšší. Pri rozhodovaní o výške tejto náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá by nemala byť vyššia ako suma 17.600,- eur, navrhol zohľadniť kvalitu života poškodeného, ktorý bol značne postihnutý, a to až do takej miery, že by nikdy nebol schopný samostatného života bez pomoci iných ľudí a stále by bol odkázaný na iných. Jeho postihnutie mu teda bránilo v tom, aby mohol žiť plnohodnotný život, aby sa mohol venovať nejakým záľubám a pod. Pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy možno ako určité "vodítko" použiť aj českú úpravu platnú do 31.12.2013, ktorá v ustanovení § 444 ods. 3 Občianskeho zákonníka stanovila, že za škodu usmrtením patrí pozostalým, a to rodičovi, jednorazové odškodnenie vo výške 240.000,- Kč, t.j. 8.791,21 eur. Z hľadiska proporčnosti poukázal na nález I. ÚS ČR 2844/2014, ako aj ďalšie rozhodnutia slovenských a českých všeobecných súdov.

6. Žalobcovia v replike k vyjadreniu žalovaného, doručenej súdu elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu dňa 25.11.2016, doplnenej písomne dňa 29.11.2016, zobrali žalobu späť v časti uplatneného nároku na zaplatenie nákladov súvisiacich s pohrebom vo výške 677,77 eur z dôvodu realizovanej platby žalovaným, ktorá bola pripísaná na účet žalobkyne v 2. rade. Z uvedeného dôvodu navrhli, aby súd v konečnom rozhodnutí konanie o náhradu škody vo výške 677,77 eur zastavil a aj v tejto časti priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania z dôvodu, že žaloba bola podaná oprávnene a dôvodne. Okrem iného sa vyjadrili k vzneseným námietkam žalovaného v tom zmysle, že rozhodnutie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou č. ZS 602/00009/2014/R, ako aj rozsudok 1T/3/2015 v trestnom konaní proti E.. P. Q. jednoznačne potvrdili kauzálny nexus medzi nesprávnym postupom pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti a smrťou poškodeného E. O. (ďalej len "poškodený"), preto námietku žalovaného týkajúcu sa možného nezvratného poškodenia mozgu poškodeného pri prijatí na detské oddelenie považujú za nedôvodnú a vzhľadom na záver vykonaného dohľadu aj za neodbornú

a neetickú. Z obsahu zdravotnej dokumentácie je zrejmé a nepochybné, že po prijatí na hospitalizáciu poškodený reagoval na podnety, a to aj slovné, a nevyznačoval sa plným vymiznutím reflexov (areflexiou), ktorými sa vyznačuje mozgová smrť. Zákonná povinnosť poskytnúť zdravotnú starostlivosť správne vyplýva žalovanému ako jej poskytovateľovi priamo z ustanovenia § 4 zákona č. 576/2004 Z. z. bez akýchkoľvek výnimiek. V prípade, že zdravotnícke zariadenie nie je schopné poskytnúť starostlivosť v zmysle nevyhnutných diagnostických a následných život zachraňujúcich úkonov, má povinnosť zabezpečiť poskytnutie týchto úkonov iným zdravotníckym zariadením ("nemocnica/pracovisko vyššieho typu"). Výsledkami dohľadu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou je vyvrátená tiež obrana žalovaného, že k následku nedošlo v dôsledku okolnosti, za ktoré zodpovedá žalovaný. To, že žalovaný nezamestnáva neurochirurga, ešte nevylučuje, že bolo povinnosťou žalovaného stav poškodeného s takýmto odborníkom včas konzultovať. Pri existujúcich možnostiach komunikácie (mobilné telefonické spojenie, e-mailové spojenie a pod.) neexistovala na strane žalovaného žiadna objektívna prekážka konzultovať zdravotný stav poškodeného s príslušným odborníkom, osobitne, ak by vyhodnotil stav poškodeného ako ohrozenie života a do úvahy pripadajúci zákrok ako zákrok "z vitálnej indikácie", ktorá povinnosť vyplýva aj z etického kódexu zdravotníckeho pracovníka, ktorá je prílohou zákona č. 578/2004 Z. z. Verbálne tvrdenia žalovaného zlepšiť prístrojové vybavenie a skvalitniť personálne obsadenie nemocnice a ani jeho reálne snahy, žalovaného neexkulpujú či neliberujú zo zodpovednosti, tým skôr nie zodpovednosti objektívnej. Exkulpačným ani liberačným dôvodom rovnako nie je ani skutočnosť, že žalovaný nie je poistený pre prípad uplatnenia nároku zo zodpovednosti nemajetkovej ujmy. Hodnotu ľudského života nie je možné merať tým, že žalovaný je tretím najväčším zamestnávateľom v okrese. Smrť poškodeného je nezvratným faktom, a stratu jeho života nemožno ničím/nikým nahradiť, neprichádza do úvahy uvedenie do pôvodného stavu alebo náhradné plnenie. S takýmto právnym stavom spája zákon jediné možné a prípustné plnenie - plnenie relutárne. K majetkovým pomerom žalovaného žalobcovia ďalej uviedli, že základné imanie žalovaného tvorené peňažnými vkladmi je 1.063.031,80 eur. Len jedinou účtovou operáciou - odúčtovaním (zrušením) rezervy na premlčané záväzky vo výške 46.000,- eur a 152.998,71 eur vznikli disponibilné zdroje v celkovej výške 198.998,71 eur. Žalovaný taktiež oproti plánu naplnil tržby od zdravotných poisťovní na 95,70%, napriek tomu sú záväzky žalovaného voči Sociálnej poisťovni 1.122.585,48 eur, z toho po splatnosti 1.057.246,99 eur. Je preto zrejmé, že napriek postačujúcej miere tržieb na úrovni 95,70% plánu na kalendárny rok, žalovaný si neplní zákonnú odvodovú povinnosť zamestnávateľa, ktorá bola rovnako plánovaným výdavkom zodpovedajúcim plánu tržieb. Ak žalovaný bol tiež ekonomicky spôsobilý uhradiť Revúckej rozvojovej, a.s. Revúca v rokoch 2005-2011 na zmluvných pokutách sumu 429.705,36 eur, nie je vylúčená ani jeho spôsobilosť vysporiadať sa so žalovaným nárokom. Poukázali tiež na vymedzenie súdneho sporu 3C/82/2013, keď len strata príjmu pre neplatné odvolanie z funkcie bývalého riaditeľa nemocnice O.. M. je 96.339,19 eur s príslušenstvom a dávajú do relácie tento žalovaný nárok tak s mierou zásahu, ku ktorej došlo v konaní 3C/82/2013 a aktuálnom konaní, ako aj výškou týchto nárokov.

7. Žalovaný v duplike k vyjadreniam žalobcov a vyjadreniu intervenienta v II. rade na strane žalovaného, doručeného súdu dňa 05.12.2016 uviedol, že so späťvzatím žaloby v časti náhrady škody súhlasí a navrhuje, aby súd konanie v tejto časti zastavil. Neuplatnil si náhradu trov konania voči žalobcom, nesúhlasí ale, aby súd žalobcom priznal právo na náhradu trov konania z dôvodu, že pre poskytnutie peňažného plnenia bola potrebná súčinnosť žalobcov. Nárok na náhradu škody sa mohol stať splatným až potom, čo žalobcovia o zaplatenie náhrady škody požiadali a výšku škody preukázali. Na základe oznámenia čísla účtu, na ktoré žalobcovia žiadali poukázať peňažné plnenie, ktoré bolo doručené žalovanému dňa 16.08.2016, bola v žalobe vyčíslená škoda 677,77 eur dňa na označený bankový účet poukázaná. Žalovaný k uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ďalej uviedol, že sa nestotožňuje s tvrdením žalobcov, že príčinná súvislosť medzi nesprávnym postupom žalovanej a smrťou E. O. je "jednoznačne preukázaná" rozhodnutím Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou č.k. W. XXX/XXXXX/XXXXR (ďalej len "rozhodnutie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou") a rozsudkom Okresného súdu Revúca, sp. zn. 1T/3/2015. Z výrokovej časti ani z odôvodnenia rozhodnutia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou nevyplýva existencia príčinnej súvislosti medzi nesprávnym poskytnutím zdravotnej starostlivosti žalovanou ako poskytovateľom zdravotnej starostlivosti a úmrtím pacienta E. O.. V trestnom konaní bola stíhaná konkrétna fyzická osoba, voči ktorej si žalobcovia náhradu nemajetkovej ujmy neuplatňujú. Žalovaný ďalej zotrval na svojom stanovisku a navrhol podanú žalobu zamietnuť, nakoľko žalovanému nesvedčí v tomto konaní vecná pasívna legitimácia. Zodpovednosť žalovaného za nemajetkovú ujmu nemožno vyvodiť ani s použitím ustanovenia § 853 v spojení s § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže ustanovenie § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa vzťahuje na zodpovednosť za škodu. Náhrada

nemajetkovej ujmy je samostatným nárokom, ktorý nie je závislý na existencii škody a podmienky pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy a náhrady škody sú odlišné. V trestnom konaní si žalobcovia uplatnili voči intervenientovi v II. rade na strane žalovaného nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pre prípad, že by bola daná zodpovednosť žalovaného za nemajetkovú ujmu, ktorú žalobcovia utrpeli, je potrebné zohľaniť kvalitu a hĺbku interpersonálnych vzťahov medzi žalobcami a nebohým E. O.. Opätovne poukázal na skutočnosť, že je tretím najväčším zamestnávateľom v okrese Revúca a ide o subjekt prevádzkujúci jedinú všeobecnú nemocnicu v okrese Revúca. V dôsledku priznania relutárnej náhrady v požadovanej výške za nesprávne poskytnutú zdravotnú starostlivosť jednej osobe, by 40 000 obyvateľov okresu Revúca prišlo o možnosť poskytovania zdravotníckej starostlivosti v zdravotníckom zariadení ústavného typu, a to na bližšie neurčenú dobu. Zároveň uviedol, že sa stotožňuje s argumentáciou interventienta v II. rade na strane žalovaného k výške relutárnej náhrady nemajetkovej ujmy. V tejto súvislosti poukázal na niektoré rozhodnutia všeobecných súdov Českej a Slovenskej republiku, ktoré sa venovali otázke náhrady nemajetkovej ujmy a tiež na uznesenie ÚS SR, sp. zn. IV. ÚS 360/09 o dňa 15.10.2009.

8. Žalovaný v písomnom vyjadrení k uplatnenému nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy doručeného súdu dňa 23.05.2017, rovnako tak na pojednávaní, opätovne vyjadril ľútosť nad smrťou E. O. a vyslovil sústrasť všetkým pozostalým. Ďalej zotrval na tom, že žaloba voči nemu bola podaná nedôvodne a navrhol ju v celom rozsahu zamietnuť. Podporne poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu, sp. zn. 2Cdo/93/20008 zo dňa 30.03.2010, a pre prípad, že by si právny názor vyjadrení v jeho odôvodnení si súd neosvojil, z opatrnosti zaujal stanovisko uplatňovanému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z pohľadu splnenia podmienok pre priznanie nároku a uplatnenej výšky náhrady, ktorá je určovaná voľnou úvahou súdu. Poukázal na existenciu 4 druhov právnych systémov v členských štátoch Európskej únie v súvislosti s právnou úpravou náhrady nemajetkovej ujmy pre pozostalých v súvislosti s úmrtím ich rodinného príslušníka, a to:
1. právny systém, ktorý vylučuje akékoľvek nároky na náhradu nemajetkovej ujmy pre pozostalých - platí nap. Holandsku, Estónsku, Lotyšsku, Litve a pobaltských štátov s výnimkou Švédska,
2. právny systém, ktorý nemá výslovnú úpravu umožňujúcu priznanie náhrady nemajetkovej ujmy pre pozostalých, ale náhradu takejto ujmy výnimočne pripúšťa súdna prax - platí napr. v Nemecku, Rakúsku, Švajčiarsku a do roku 2013 platil v Maďarsku,
3. právny systém, ktorý má výslovnú právnu úpravu náhrady nemajetkovej ujmy pre pozostalých, ale konkrétna výška náhrady je striktne limitovaná - platí napr. vo Veľkej Británii, Francúzsku, Belgicku, Portugalsku, Španielsku, v minulosti platil v Česku (do prijatia nového Občianskeho zákonníka).
4. právny systém, ktorý má výslovnú úpravu náhrady nemajetkovej ujmy a výška tejto náhrady nie je limitovaná a je ponechané na súdnej praxi, aby v každom konkrétnom prípade určila výšku relutárnej náhrady - platí napr. v Taliansku, Grécku, Rumunsku, od roku 2013 aj Maďarsku, a od roku 2014 v Česku.
Slovenská republika patrí pritom do právneho systému pod číslom 2 - právny systém, ktorý nemá výslovnú úpravu umožňujúcu priznanie náhrady nemajetkovej ujmy pre pozostalých, ale náhradu takejto ujmy výnimočne pripúšťa súdna prax, nakoľko existuje niekoľko rozhodnutí súdov nižších stupňov, ktoré napriek právnemu názoru vyjadrenému v odôvodnení rozsudku NS SR, sp. zn. 2Cdo 93/2008 zo dňa 30.03.2010 priznali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalým z titulu porušenia práva na ochranu osobnosti. Vo vzťahu k výške relutárnej náhrady upriamil pozornosť na rozsudok NS SR, sp. zn. 1Cdo 89/97 z 28.04.1998, nález ÚS ČR z 22.12..2015, sp. zn. I. ÚS 2844/14 a rozsudok NS ČR, sp. zn. 4Tdo/1402/2015-97 zo dňa 12.04.2016.

9. Uznesením, sp. zn. 4C/44/2016 vyhláseným na pojednávaní dňa 05.12.2016 súd nepripustil zmenu žaloby u žalobkyne v 2. a 5. rade v znení prednesenom právnou zástupkyňou žalobcov na pojednávaní v súvislosti s uplatnením nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, ako škody na zdraví, ktorá im vznikla v priamej príčinnej súvislosti so smrťou syna a brata žalobkyne v 2. a 5. rade s odôvodnením, že príčinnú súvislosť medzi konaním škodcu a vzniknutou škodou nemožno odvodzovať od skutočnosti (smrť ich syna a brata), ktorá je už sama následkom, za ktorú škodca zodpovedá z iného právneho dôvodu. Znamená to, že priamym dôsledkom konania škodcu je úmrtie pacienta a tento dôsledok sa mal stať príčinou vzniku škody na zdraví žalobkýň v 2. a 5. rade. Škoda, ktorá mala vzniknúť na zdraví žalobkýň následkom reakcie na smrť ich syna a brata, vznikla v príčinnej súvislosti so skutočnosťou, ktorá je už sama následkom konania škodcu, za ktoré zodpovedá z iného právneho dôvodu (napr. rozsudok NS ČR, sp. zn. 2Cz/36/1976 z 30.11.1976, rozsudok NS ČR, sp. zn. 25Cdo/1455/2003 zo dňa 22.10.2003, rozsudok NS ČR, sp. zn. 25Cdo/1206/2015 z 26.05.2015).

10. Súd v zmysle návrhov obidvoch strán sporu vykonal rozsiahle dokazovanie rešpektujúc základné princípy Civilného sporového poriadku výsluchom žalobcov a stranami navrhnutých svedkov, pripojeným spisom Okresného súdu Revúca, sp. zn. 1T/3/2015, spisom Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou z výkonu dohľadu č. XX XXX/XXXX/XXX, spisom zo správneho konania Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, SK - ZS XXX/XXXXXXXXX, znaleckými posudkami obsiahnutými v trestnom spise, a to znaleckým posudkom č. XX/XXXX E.. Ť., č. XX/XXXX E.. P. vo veci súdnej pitvy maloletého poškodeného E. O., znaleckým posudkom znaleckej organizácie Lege artis, s.r.o. č. 11/2014, spisom Úradu Banskobystrického samosprávneho kraja č. XXXX/XXXX/ODDSSZ, listinnými dôkazmi predloženými obidvomi stranami sporu, a to potvrdením Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, správami zo psychiatrického kontrolného vyšetrenia žalobkýň v 2. a 5. rade, výmenným poukazom na odborné vyšetrenie na meno žalobkyne v 4. rade, účtovnou závierkou žalovaného zostavenou k 31.12.2015, registrom účtovných závierok, výpismi z internetovej stránky dlžníkov na poistnom Dlžník.sk, lekárskymi posudkami o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia na meno žalobkyne v 2. a 5. rade, rodinnými fotografiami s maloletým E. O., výročnou správou žalovaného za rok 2015, správou o výške vyplatených hrubých prímov zamestnancov žalovaného, výške odvodov a výške nenárokovateľnej zložky mzdy za roky 2014, 2015 a 2016, účtovnou závierkou zostavenou k 31.12.2016, elektronickými správami - dopytmi žalovaného na poisťovne na trhu o možnom poistení žalovanej pre prípady uplatňovania náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, lustráciami v Registri obyvateľov SR na žalobcov v 1. a 2. rade a rodnými listami žalobkýň v 3. až 5. rade a rodným listom nebohého E. O., zistiac nasledovný skutkový stav :

11. E.. P. Q. dňa 27.marca 2014 o 14.55 hod. ako poskytovateľom zdravotníckej starostlivosti Nemocnicou s poliklinikou, n.o. so sídlom v Revúcej na ulici Litovelskej 25 (ďalej len "NsP") určená službukonajúca ošetrujúca lekárka na detskom oddelení NsP, pri príjme pacienta maloletého E. O., nar. XX.XX.XXXX v Rimavskej Sobote, naposledy trvalým bydliskom v E. XXX, v okrese Revúca, na detské oddelenie, zhodnotila klinický stav pacienta s hydrocefalom a zavedeným ventrikuloperitoneálnym shuntom (ďalej len "VPS"), ktorý sa prejavoval spavosťou, zvracaním, neprijímaním stravy a tekutín cez ústa a reagovaním len na bolestivé podnety, ako začínajúca infekcia, hoci vzhľadom na skutočnosť, že vedela, že pacient od narodenia trpí hydrocefalom a má zavedený VPS a vyššie uvedené príznaky môžu svedčiť aj pre jeho poruchu, ku ktorej aj v skutočnosti došlo, a to najviac 24 hodín pred jeho prijatím na detské oddelenie, a preto mala indikovať okamžité vyšetrenie očného pozadia, ktorými bolo možné včas diagnostikovať poruchu VPS, následne mala vykonať opatrenia smerujúce k okamžitému umiestneniu na vyššom odbornom pracovisku, nakoľko NsP v Revúcej nebola na všetky tieto vyšetrenia dostatočne vybavená, čím porušila § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení účinnom v čase spáchania skutku, teda nevykonala všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy, v dôsledku čoho došlo k zvýšeniu telesnej teploty pacienta, k zástave srdcovej činnosti a dýchania, po následnej resuscitácii 28. marca 2014 v čase cca od 06.55 hod. do cca 07.12 hod. k mozgovej smrti pacienta z dôvodu jeho ťažkého opuchu pri hydrocefale a dňa 29. marca 2014 o 12.05 hod. na oddelení anesteziológie a intenzívnej medicíny Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou v Banskej Bystrici, kde bol prevezený rýchlou zdravotníckou službou (vrtulníkom) aj k jeho úmrtiu, v dôsledku čoho inému z nedbanlivosti spôsobila smrť a taký čin spáchala závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej jej podľa zákona, čím naplnila pojmové znaky skutkovej podstaty prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, za čo bola rozsudkom Okresného súdu Revúca, sp. zn. 1T/3/2015 zo dňa 24.02.2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4To/26/2016 zo dňa 06.07.2016 uznaná vinnou a právoplatne odsúdená na trest odňatia slobody vo výmere 2 roky, výkon ktorého bol podmienečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 3 rokov, a na trest zákazu činnosti vykonávať lekársku prax na dobu 3 roky. Poškodení žalobcovia v 1. a 2. rade boli s nárokom na náhradu škody odkázaní na občianske súdne konanie. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Tdo/6/2017 zo dňa 07.03.2017 bolo dovolanie E.. P. Q. odmietnuté.

12. Ako vyplýva zo záveru znaleckého posudku č. 52/2014 a č. 16/2014 vypracovaného znalcami z odboru súdneho lekárstva E.. T. Ť. a E.. D. P. bezprostrednou príčinou smrti E. O. bola centrálna smrť mozgu z dôvodu jeho ťažkého opuchu pri obštrukčnom hydrocefale s poruchou funkcie drenážneho systému. K poruche ventrikuloperitoneálneho shuntu (ďalej len "VPS") došlo upchatím časti cievky medzi ventilom a brušnou dutinou belavým precipitátom. V čase prijatia E. O. do Nemocnice s

poliklinikou, n.o. Revúca boli v popísanom klinickom obraze u neho vyjadrené príznaky poruchy drenážneho systému. Nakoľko bolo známe, že ide o "shunt-depentného" pacienta, závislého na správnej funkcii drenážneho systému, ktorý odvádza mozgovomiechový mok z komorového systému jeho mozgu do dutiny podbrušnicovej, voperovaným VPS, v diagnostickom postupe bol nevyhnutne potrebný taký postup, ktorý by poruchu drenážneho systému vylúčil alebo potvrdil. V lekárskej správe žalovaného nebol znalcami identifikovaný taký postup ošetrujúceho personálu v uvedenom zdravotníckom zariadení, ktorý by poruchu drenážneho systému u shunt-dependetného dieťaťa vylúčil.

13. Zo záverov znaleckého posudku č. 11/2014 vypracovaného znaleckou organizáciou LEGE ARTIS, s.r.o. z odboru neurochirurgia v trestnom konaní, ktorý súd v predmetnom konaní z uvedeného dôvodu vykonal ako dôkaz listinou podľa § 204 CSP, ako aj výpovede zodpovedného znalca E.. Q. I., v predmetnom konaní z uvedeného dôvodu vypočutého v procesnom postavení svedka, ďalej vyplýva, že závery prvotných vyšetrení E. O. - porucha vedomia až do úrovne sopor, t.j. reakcia iba na bolestivé podnety, zvracanie, neprijímanie stravy a tekutín cez ústa, zvýšenie telesnej teploty, zástava srdcovej činnosti a dýchania, boli ošetrujúcim personálom žalovaného nesprávne vyhodnotené, ako začínajúca infekcia. Absentovali ďalšie zdravotné výkony nevyhnutne smerujúce k presnému určeniu diagnózy a vylúčeniu poruchy drenážneho systému, a to palpačným prepumpovaním ventilu, indikovaním neodkladného CT vyšetrenia mozgu, vyšetrenia detským neurológom, resp. konzultovaním stavu s vyšším pracoviskom pred rozhodnutím o prijatí na bežné detské oddelenie.

14. Z obsahu dohľadového spisu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou č. 36 530 2014/602, PO 704/2014 ďalej vyplýva, že úrad konštatoval porušenie ustanovenia § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len "zákon č. 576/2004 Z. z.") pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti pacientovi E. O. v dňoch 27.03.2014 až 28.03.2014, nakoľko žalovaný ako dohliadaný subjekt neuvažoval diferenciálno-diagnosticky a pacientovi so zavedeným ventrikuloperitoneálnym shuntom pri poruche vedomia dňa 27.03.2014 neurobil neurologické vyšetrenie a vyšetrenie očného pozadia. Pacientovi nezabezpečil preklad na špecializované pracovisko, a to najneskoršie o 04.00 hod. ráno, dňa 28.03.2014, keď sa vedomie pacienta znovu zhoršovalo. Následkom nezabezpečenia vyšetrení, ktoré by potvrdili zvýšený vnútrolebečný tlak a nezabezpečenia skoršieho prekladu na vyššie pracovisko, najneskôr o 04.00 hod. ráno dňa 28.03.2014, sa znížila šanca na presné určenie príčiny poruchy vedomia a prípadne jej odstránenie. Pacient bol na vyššie pracovisko prekladaný až dňa 28.03.2014 o 06.55 hod. v nepriaznivom stave a dňa 29.03.2014 o 12.05 hod. exitoval. Dohliadaný subjekt Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Banská Bystrica pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti E. O. v dňoch 28.03.2014 do 29.03.2014 neporušila ustanovenie § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z..

15. Zo spisu so správneho konania Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, spisový obal J. XXX/XXXXX/XXXX, najmä z rozhodnutia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou - pobočka Banská Bystrica zo dňa 18.11.2014 v spojení s rozhodnutím predsedníčky Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou o rozklade zo dňa 11.03.2015, právoplatným dňa 20.03.2015, bola žalovanému ako poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti za porušenie § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. tým, že v dňoch 27.03.2014 až 28.03.2014 E. O. nebola poskytnutá zdravotná starostlivosť správne, lebo žalovaný nevykonal potrebné zdravotné výkony tak, aby zabezpečil včasnú a účinnú liečbu s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia jeho stavu, uložená pokuta vo výške 3.500,- eur. Bolo ďalej konštatované, že výška pokuty je primeraná zisteným nedostatkom, je preventívna a výchovná, nakoľko zabezpečí aby poskytovateľ zdravotnej starostlivosti v budúcnosti postupoval štandardným spôsobom a správne, a jej výšku pritom nemožno považovať za likvidačnú.

16. Z obsahu spisu Úradu Banskobystrického samosprávneho kraja číslo XXXX/XXXX/ODDSSZ mal súd ďalej zistené, že v Nemocnici s poliklinikou, n.o. Revúca v dňoch 27.03.2014 a 28.03.2014 neboli splnené požiadavky minimálneho personálneho zabezpečenia oddelenia pediatrie v tom, že poskytovanie zdravotnej/ošetrovateľskej starostlivosti nebolo zabezpečené sestrou špecialistkou.

17. Rodným listom nebohého E. O., ako aj lustráciou v Registri obyvateľov SR týkajúcej sa žalobcov v 1. a 2. rade mal súd preukázané, že nebohý E. O., nar. XX. XX.XXXX, bol synom žalobcov v 1. a 2. rade. Rodnými listami žalobkýň v 3. až 5. rade mal súd zároveň preukázané, že nebohý E. O. bol bratom žalobkýň v 3. až 5. rade.

18. Žalobca v 1. rade, ako otec mal so synom veľmi dobrý vzťah tým, že bol s ním od malička, najprv na rodičovskej dovolenke, neskôr zabezpečoval o syna celodennú starostlivosť, lebo mal zavedený ventikulárny ventil, ktorý mu odsával mozgovo-mliečny mok do brušnej dutiny. Tejto práce, ako uviedol, sa zhostil nad všetky svoje očakávania. So synom si vo všetkom rozumeli. Starostlivosť o neho zabezpečoval rád, a rád sa staral aj o celú rodinu. Na prvom mieste bol hlavne syn, ktorý mal od malička veľa zdravotných problémov, bol autistom, preto starostlivosť o neho si prakticky vyžadovala človeka na celých 24 hodín. Vyžadoval si svoj režim. Nevedel sa umyť ani obliecť. Keď začal vnímať okolitý svet, bola s ním možná komunikácia, vizuálny kontakt, lebo bol veľmi chápavý. Keď rástol, zvykli si jeden na druhého tak, že už aj očným pohľadom vedel, kedy mu je horšie, ako sa cíti, ako má k nemu pristupovať, lebo nie vždy sa s ním dalo hrať a ísť von. Prvotné prognózy po jeho narodení neboli dobré. Pravidelne musel užívať nejaké lieky. Keďže bol strašný smejo a veselý, dalo sa zistiť, kedy nebol úplne vo svojej koži. Od malička sa o neho báli, venovali sa mu, ako len vedeli, a keď rástol, bolo vidieť, že napreduje. Trávil s ním všetok čas, preto vedel kedy, čo a ako má urobiť, kedy ho nakŕmiť, kedy sa s ním hrať, kedy ísť von, kedy ho uložiť, kedy mu podávať lieky, jednoducho bola medzi nimi súhra, prakticky boli jedno telo. Veci si pýtal aj tak, že ho chytil za ruku a doviedol ho k tomu, čo chcel, lebo nerozprával, ale veľa vnímal a niektoré slová vedel aj povedať. V 10 rokoch vedel interpretovať. Mal obmedzenú pamäť, ale vedel dopĺňať posledné slohy pesničiek, a básničiek. Bol motoricky zdatný, snažil sa kresliť, hrať sa s plastelínou, písať nevedel. Každý druhý pondelok medzi 13.00-15.00 hod. ho 2 hodiny doma učila učiteľka. Výučba prebiehala aj vonku v prírode, keď bol dobrý čas, podľa ročného obdobia. Považovali ho za normálneho člena rodiny. Nikdy nepoukazovali na to, že je postihnutý, patril do rodiny tak isto, ako ostatné tri dcéry. V siedmych rokoch sa vďaka cvičeniu postavil na nohy. Neskôr ani vonku nemusel byť v kočíku a dokázal sa sám pohybovať. Všetky vonkajšie podnety boli pre neho povzbudzujúce a aj sa učil. Na program vonku bol dosť náročný, lebo ho bolo potrebné ustrážiť, aby niekde neodbehol, alebo neušiel. Na prechádzky preto najradšej chodievali všetci. Niekedy sa to nedalo, lebo aj dcéry mali svoje povinnosti, a aj manželka bola v práci. Snažil sa byť s ním von vždy, ako sa to dalo, lebo v zime mal sťažené chodenie po hlbokom snehu a na sánky ho dávali neradi, lebo na prvom mieste bola ostražitosť, aby si neublížil. Ako rodina chodili aj na výlety, napríklad návštevu zoologickej záhrady, čo bol preňho úplný zážitok. Postihnutie syna vnímal ako dar od Boha, keďže žiadne dieťa nedá rodičovi viacej lásky, ako takéto dieťa, ktoré v živote nikoho neoklamalo, nikoho nepodviedlo, a je vyslovene úprimné. Síce nevie to, čo bežné zdravé deti, také dieťa zostane dieťaťom celý svoj život. Kým E. žil, každý v rodine mal zadelené svoje povinnosti. On bol doma, lebo bolo treba neustále starať sa, prať, variť, bol ako druhá mama, keďže manželka bola v práci. Prakticky celá domácnosť padala a stála na ňom. Počas života, E. nemusel byť nikdy hospitalizovaný v ústavných zariadeniach, nikdy ani neuvažovali, že ho dali do nejakého špecializovaného zariadenia. Pravidelne s ním absolvovali ambulantné kontroly u neurológova a neurochirurga. Lekár im povedal, že pokiaľ bude všetko v poriadku, takýto ľudia sa dožívajú aj do 63 rokov. Pred jeho úmrtím, keď riešili operáciu šľachy, bol hospitalizovaný, inak nebol nikde. Deň pred operáciou, ráno, mu robili ešte špeciálne vyšetrenie v Banskej Bystrici a výsledky boli vynikajúce, mohol preto podstúpiť operáciu nôžky. Keď ho z nemocnice prepúšťali, mal zafixovanú pravú ruku pre zlú hybnosť a nôžku, bol však spokojný, že ide domov. V deň hospitalizácie u žalovaného, bolo potrebné ho hneď previesť na vyššie pracovisko, čo vo svojej výpovedi potvrdila aj sestra zo záchrannej služby, ale pani doktorka Q. na to nereflektovala. V ten deň ráno dvakrát zvracal od jogurtu, čo nikdy nerobil. Zvracanie bol pritom prvý príznak svedčiaci na upchatie šantu. Oni ako rodičia mali hneď upovedomiť detského lekára a ten mal rozhodnúť o ďalšom postupe. Keď E. doviezli do nemocnice, mal na hrudi svoju dokumentáciu, kde bolo doslova napísané, že v prípade nejakých problémov okamžite previesť na vyššie pracovisko do Banskej Bystrice. Šofér po tom, čo ho prijali na detské oddelenie, pol hodinu ešte čakal, či ho záchranári nebudú prevážať do Banskej Bystrice, ale pani doktorka povedala, že nie, že môžu odísť. Počas hospitalizácie bol pri ňom. Jeho zdravotný stav sa vyvíjal veľmi dramaticky, lebo hneď po príchode, prakticky upadol do spiaceho režimu, nekomunikoval, nebol napojený na kyslík, ani monitoring, a normálne dýchal. Po prvej hodine sa začal chorou rukou chytať za hlavu, lebo zdravú mal priviazanú, aby si nestrhol infúziu, ktorá mu tiekla do žili. Myslel si, že sa chce len pohladkať po vlasoch, že je spotený, musel mať však už veľké bolesti a nevedel to povedať. Občas vykríkol od bolesti. Až keď sa potil, že bol mokrý, prišla sestra a zobrala nejakú odstrihnutú posteľnú plachtu a vymáchala ju v studenej vode v obyčajnom umývadle a syna, ktorého držal, zabalila do studeného zábalu z tej handry, čo sa opakovalo asi trikrát. Keď zavolal lekárku, dali mu infúziu, najprv normálnu, a keď vystúpili horúčky na 40 C, dali mu mrazenú infúziu a nejaké lieky. Keď stíchol, myslel si, že je unavený, že zaspal, ale už bol v štádiu, keď mu začal opúchať mozog. Lekárka bola pri ňom o 19.00 hod., po prijatí, keď už ležal, prišla ho pozrieť. Pred pol nocou a od polnoci do 04.00 hod. nebol pri ňom nikto. Štyri hodiny bol s ním

sám, absolútne nikto neprišiel. Nikto ho ani nepoučil, čo má u syna sledovať, ako má reagovať, kedy má volať personál. Bolo už skoro pol šiestej, menili sa služby, klipkali mu už oči, keď zrazu zistil, že sa E. za nechtíkami začínali robiť čierne škvrny, a začali mu synavieť pery. Vtedy na jeho podnet dobehla sestrička a hneď zavolala doktorov. Za 15 minút tam boli aj lekári z ARA, a začali ho oživovať. Po 17 minútach sa ho podarilo nahodiť na prístroje. Keby odišiel na toaletu, alebo by bol zaspal, nikto by si nevšimol, čo sa deje. Vrtuľník pre neho prišiel asi o 08.30 hod. O 12.00 hod. mu oznámili, že bohužiaľ E. mozog je už mŕtvy. Prvé chvíle po jeho smrti boli veľmi ťažké. Museli si zvykať na novú situáciu, veľmi chýbal. Chýba dodnes, ale vtedy to bolo strašne ťažké. Všade ho videli, žil s tým bytom, v hračkách, ktoré mal, pesničkách, ktoré počúval, všetky veci, ktoré používal, misky, z ktorých jedával. Pre neho, ako rodiča je strata dieťaťa strašne ťažká. Keď bol nažive, dni plynuli rýchlo a zastavil s, keď si šiel ľahnúť spať. Po jeho smrti zostal neskutočný pocit prázdna. Zrazu nevedel, čo má robiť. Prvé dni sa motal po byte, triedil si myšlienky. Na prvom mieste boli výčitky, či sa nedalo urobiť ešte viac, či už z jeho alebo z koho strany. Stále si kládol otázky, na ktoré si nevedel odpovedať: "Prečo sa to vlastne stalo?" Odpovedá si na ňu stále a odpoveď nevie. Nemá na to odpoveď, otázok je veľa, ale odpovede žiadne. Bude ho to prenasledovať až do smrti. Každú noc sa mu o ňom sníva. Citové upnutie na neho bolo veľmi veľké, aby to vypustil, to sa nedá. Nad vodou ho drží len to, že profesionálne hrá stolný tenis za Revúcu a kolektív ho tam podržal. Vďaka športu a svojim trom dcéram, žene napreduje tak, ako napreduje. Vie, že k bežným povinnostiam sa vrátiť musí, ale čas sa snaží využiť, aby na to neustále nemyslel, lebo by sa z toho zbláznil. Snaží sa nájsť si náhradný program, aby ušiel pred svojimi myšlienkami. Prakticky od jeho úmrtia sa ich život doma veľmi zmenil. Každý z nich jeho stratu vnímal individuálne a rozdielne. Najmladšia dcéra, si skoro do roka kvôli strachu nesadla na gaučovú súpravu, kde sedával E.. Mala pred tými tromi rokmi, čo sa to stalo, v mozočku upnuté, že teraz je na rade ona. So strednou dcérou J. mali vynikajúci vzťah, a strašne ťažko to niesla. P. v tom čase študovala na vysokej škole, doma bola menej a bola s ním v najmenšom kontakte. Manželka robila všetko, čo mohla. Dievčatá fungovali aj v školských a kamarátskych kolektívoch, nakoľko Predná Hora je oblasť, kde je dokopy 40 ľudí. Tam nejakí tí kamaráti veľkí nie sú. Čo sa týka najmladšej a strednej dcéry tie mali vzťah ku koníkom, ku ktorým chodievali, a jazdili na koňoch. Dodnes majú svoje aktivity. Najstaršia dcéra je intelektuálne inde a má väčší rozhľad o svete a odborných veciach, všetko berie vážnejšie. Nevidí do ich detskej duše a tiež mu všetko nepovedia. Od smrti syna sa snažia niekedy ísť aj na prechádzku, ale už to nie je to, čo bývalo, keď E. žil. Hneď zo začiatku, keď chodievali na prechádzky po tých istých cestách kade chodievali s ním a potom bez neho, ten pocit prázdnoty sa nedá ani len popísať. Deň pred sviatkami, 23.12, keď dostali predvolanie na políciu v súvislosti s trestným konaním, je to deň, kedy sú už Vianočné sviatky a veci ktoré sú spojené s tým spojené. Vtedy stavali Vianočný stromček, ktorého sa E. zúčastňoval a sledoval všetky aktivity a tušil, že sa niečo deje, lebo v kuchyni sa už vyváralo, vypekalo, rodina sa pripravovala na Vianočné sviatky a on to strašne prežíval, preto ho ten termín dosť zaskočil. Dodnes sa im nikto z nemocnice oficiálne ani neospravedlnil. Odvtedy celá rodina väčšinou rieši nejaké zdravotné problémy cez nemocnicu Poprad, alebo Banská Bystrica. V zdravotníckom zariadení žalovaného by sa nikdy nedal ošetriť. Vzdelaním je mechanik meracej a regulačnej techniky. Počas rodičovskej dovolenky a neskoršej starostlivosti o syna si kvalifikáciu neudržiaval, lebo každé tri roky bolo potrebné si robiť testy na odbornú spôsobilosť, a nakoľko vedel, že so synom bude v dlhodobej opatrovateľskej činnosti, považoval to za bezpredmetné. Prakticky by teraz musel ísť odznova na testy, a skúšky z odbornosti. V súčasnosti preto nepracuje vo svojej profesii. Pracuje cez špeciálny projekt pre dedinu v Muránskej Hute, spravuje vodu, kúrenie, takisto elektriku, ale nemôže vydávať certifikáty ani overovať revízne správy. Žiadne peniaze na svete mu dieťa nevrátia, nikdy si ani len nepripustil myšlienku, že by sa to mohlo stať opačne, ako sa stalo. Vždy to berie ako otec a dieťa a predsa deti prežívajú rodičov.

19. Žalobkyňa v 2. rade, uviedla, že počas tehotenstva so synom bola 2,5 mesiaca hospitalizovaná v nemocnici v Revúcej. Keď začala predčasne rodiť, rodiacu ju previezli do Rimavskej Soboty, lebo nemali inkubátor. Dieťa bolo následne hospitalizované v Banskej Bystrici. V priebehu gravidity žiadne prenatálne poškodenie u neho zistené nebolo. Syn mal traumu mozgu spôsobenú pôrodom a prognózy lekárov zo začiatku neboli priaznivé. Mal zavedený šant, a do dvoch rokov ho bolo potrebné reoperovať. Už v tom čase bola nemocnica oboznámená s tým, ako postupovať v prípade hospitalizácie dieťaťa so šantom. Po reoperácii šantu syn zišiel na základnú úroveň. Bol ležiaci a prognózy boli také, že asi nebude sedieť, asi nebude chodiť. Nikdy neuvažovali nad tým, že by syna dali do špecializovaného zariadenia, patril domov, a ako rodičia robili pre neho maximum, aby sa jeho vývoj čo najviac zlepšil. Cvičili s ním, zháňali mu lieky, hocičo, len aby ho dostali na čo najlepšiu úroveň. Naučila sa ho masírovať. Dvakrát si sami hradili rehabilitačný pobyt. Bola s ním v Martine a aj v Dunajskej Lužnej. Napriek prognózam sa syn posadil, začal sa stavať na nohy, naučil sa počítať, dokázal prepínať satelit presne na kanál, ktorý chcel. Manžel sa mu venoval doobeda, šiel s ním na prechádzku. Poobede, keď prišla z práce, šla ona, aby manžel

mohol aspoň na chvíľočku vypnúť a šiel si občas zahrať tenis. Veľmi často sa šli prejsť spoločne. Išli s ním aj na výlet autobusom, nebolo to tak, že by ho nechali doma. Vždy bol plnohodnotný člen rodiny. Mali rozdelené povinnosti a režim, ktorý fungoval. Večer ho napríklad manžel uložil spať o 19.00 hod., lebo ako autista bol nastavený na svoje rituály. Keď si do 19.30 hod. neprišla ľahnúť do postele, prišiel a chytil ju za ruku a odviedol do postele, hlavu jej zakryl ružovou dekou, svoju hlavu si dal na jej plece a tak zaspával. Pred tromi týždňami pálila jeho klavíriky, vankúšiky, plyšáka Scoby Dua. S tým plyšákom a vankúšikom spávala doteraz. Keď napríklad manžel nebol doma, E. prepínal satelit, dovolila mu to. Keď bol manžel doma, E. vedel, že satelit sa veľmi neprepína, vtedy pekne sedel a pozeral. Ako mama mu viac dovolila, kým manžel mu určil jasnejšie výchovné hranice, on to rozlišoval. Bol veľmi citlivý, a rozlišoval ľudí, kto je aký človek. Mal ľudí, ktorých mal vyslovene rád. Jednu starú pani susedu stretávali na prechádzke, tú vyslovene miloval. Naopak mal susedu, ktorá keď k nim prišla, chytil ju za ruku a odviedol ju za dvere s tým, že ideme sa prejsť, on však dvere za ňou zavrel. Dcéry sa tiež podieľali na jeho starostlivosti, hlavne najstaršia, keď manžel potreboval niečo vybaviť, niekam odísť, a ona ešte nebola doma, musela zostať pri ňom, postrážiť ho. Mladšie dcéry pomáhali nosiť nákupy z Revúcej. Museli mu niekedy nakrájať jabĺčko, doniesť chrumky, to vedel zjesť sám. Jogurt sám zjesť nevedel, niekedy preto pomáhali pri kŕmení, či kúpaní. J. bola najtrpezlivejšia, listovala si s ním v knižkách. Niekedy sa hrávali. Jej denný režim v priebehu týždňa a v priebehu víkendu sa líšil. V priebehu týždňa odchádzala do práce o 5.45 hod., manžel so synom ešte spali. Z chladničky pre neho vybrala jogurt, aby sa oteplil. Keď chlapi vstali, manžel syna nakŕmil, urobil mu hygienu, obliekol ho a trávili spolu čas. Chodili veľa vonku. Manžel upratoval, pral, varil. Ona prichádzala z práce autobusom asi o 15.15 hod.. Keď sa najedla, šli sa spoločne prejsť. E. sa najedol, urobila sa mu hygiena, o 19.00 hod. šiel spať. Keď k nemu neprišla do 19.30 hod. prišiel pre ňu on. Cez víkendy sa to líšilo v tom, že bola doma. V sobotu dopoludnia varila ona a manžel s ním išiel vonku, popoludní sa išli prejsť spolu. V nedeľu zase varil manžel a ona s dievčatami šla vonku so synom. Rozprávali sa a P. ich popritom aj fotila. D. raz s jednou fotkou dokonca vyhrala hlavnú cenu v súťaži. Šli do parku, posedeli na lavičkách a počúvali hudbu. Keď s ním išla sama, hrali sa tak, že si sadli na chodník a hrávali sa so skalkami, zemou, prípadne s pieskom. S dievčatami písali aj básničky, poviedky o tom, ako žili, boli plné humoru, boli aj publikované, aj s nimi povyhrávali súťaže. Kým bol syn menší, väčšinou s ním chodila po lekároch ona, istí čas chodili spolu s manželom. Keď im to ďalej neumožnila poisťovňa a museli si vybrať, ďalej chodil s ním manžel a ona bola v práci. Všetko fungovalo, ako strojček v hodinkách. Snažili sa, aby viedol plnohodnotný život. Nebolo to o tom, že on je taký postihnutý, aby bol v ohrození života. Aj operácia šľachy, ktorú absolvoval nie je zadarmo, poisťovňa by ju nebola schválila. Jeho stav sa zlepšoval, či psychicky, motoricky, po všetkých stránkach sa zlepšoval. V čase, keď E. žil, bojovala za práva detí s postihnutím. V roku 2011 písala o tom, ako treba situáciu zlepšiť. V spolupráci s ďalšími ľuďmi písali otvorené listy, pripravili chartu 2012. Mediálne vyjadrenie žalovaného, že ich dieťaťa malo zníženú kvalitu života ju preto ako matku zložilo. Nemocnica sa mala vyjadriť k svojmu pochybeniu, a nie ku kvalite života ich dieťaťa, keďže išlo o odborné vyjadrenie a navyše kvalitu života možno posudzovať rozdielne. Môže si myslieť, že menej kvalitný život má alkoholik, alebo päťnásobný recidivista, ako dieťa s postihnutím, ktoré je milované a žije v rodine prijaté s láskou. Vyjadrenie žalovaného u nej vzbudilo obrovský hnev, lebo je to neúcta k životu. Myslí si, že to bolo účelové vyjadrenie nemocnice, aby verejnosť nadobudla pocit, že sa až tak veľa nestalo. Nikdy sa za syna nehanbili, neizolovali ho a brali ho ako súčasť rodiny. Najmladšia dcéra ho istý čas vývinovo napodobňovala. Keď sa začal šúchať po zadku, a ona už chodila, sadla si a asi dva mesiace ho napodobňovala a šúchala sa na zadku. Mnohé psychologické štúdie hovoria o tom, že vzťah s postihnutým dieťaťom je pre rodiča svojim spôsobom ďaleko intenzívnejší, ako vzťah so zdravým dieťaťom. Rodičia neberú takéto dieťa ako nejaké bremeno, práve naopak, každý krok v jeho vývoji je pre nich zázrakom. U rodičov dochádza k postraumatickému rastu. Rodič mení svoje hodnoty, mení svoj pohľad na život, lebo si uvedomuje cenu základných hodnôt, súcitu, lásky, zdieľania, súdržnosti. Aj o tom sú knihy, aj o nich vyšla kniha. Mysleli si, že takto dožijú, že budú syna opatrovať. To, čo sa stalo, im náhle zosypalo celý doterajší život a budúcnosť, ktorú si plánovali. Manžel zostal po 15 rokoch opatrovania syna úplne bez príjmu. Štát im nedal ani cent podpory, mali pritom tri študujúce deti. Bola matka, ktorej niekto zabil dieťa, ale nemohla sa zosypať, pretože musela vybavovať pôžičku na pohreb, lebo pri opatrovaní dieťaťa a pri troch študujúcich deťoch, nemali z jedného príjmu na takéto veci našetrené peniaze. Ako živiteľka rodiny si doteraz nemôže dovoliť sa dať dokopy. Začala si platiť drahý výcvik v Bratislave, pretože uvažovala o samovražde a o tom, že sa vyrovná s páchateľkou ona, lebo štát jej neumožnil ako obeti zúčastniť sa na nastolení spravodlivosti. Štát si vybavoval s páchateľkou nejaký trest, ktorý pre ňu nie je trestnom, ale jej ako obeti sa nikto nespýtal: "súhlasíš s tým, že to je trest pre ňu, nie". Zápasí s tým všetkým doteraz. Vyhľadala aj odbornú pomoc psychiatra, má postraumatickú stresovú poruchu. Chodila k nemu dosť dlho, ale prestala, lebo nemá význam zobrať nejakú tabletku

a prísť domov a vidieť všetky tie veci okolo seba, napr. chrumky, ktoré mu kupovala, ale iné špeciálne potraviny, ako veľké jogurty, alebo zelené jabĺčka. Pravidelne chodila vybavovať sanitku. Keď teraz tadiaľ ide z práce, zakaždým sa rozplače. Nemocnica sa im ospravedlnila len za spôsobenú škodu, za pohreb. Za smrť syna sa im doteraz neospravedlnili. Na pojednávaní lekárka povedala, že ona im dieťa nezabila, že mu len zmenila kvalitu života. To, ako sa správala nemocnica, ako sa správala páchateľka, to všetko sú veci, ktoré ich vyslovene dodatočne zraňujú tým spôsobom, ako sa to deje. Oni spracovávali smrť syna a niekto ich ohováral, ako sa obohacujú. Naopak čakala, že im niekto povie, prepáčte je nám to ľúto. Oni s tým žijú, deň za dňom. V Revúcej si niečo profesijne vybudovala, má nejakú pozíciu, ale nevie si predstaviť, že keď bude starnúť, že by šla do nemocnice v Revúcej. Keď dcére stúpil kôň na nohu, plakala, odmietla ísť do nemocnice. Ľudia na nich pozerali ako na bláznoch. Nakoniec išli do Popradu. S týmto žijú, na tieto veci narážajú deň za dňom. To sú veci, ktoré veľmi ťažko znáša. Deti sa nepýta, ako to na ne vplýva, lebo nevie, čo je lepšie, ani knihy, ktoré čítala nie sú jednoznačné, čo v tej situácii treba spraviť. Ani ľudia nevedia, či sa jej majú niečo opýtať, alebo nie, niekedy sa opýtajú a ona sa rozplače, potom sa radšej nepýtajú, lebo sa už boja spýtať. To je ťažko povedať, čo je správne v tej situácii. Nevie tiež či je to dobre, keď dcéry vidia, že plače, či to nie je dobré, ale keď sa bude skrývať, keď plače, aký model im dá. V deň hospitalizácie E. v Revúckej nemocnici šla na poradu do Banskej Bystrice, keď prichádzala domov, manžel jej povedal, že s E. nie je dobre, bola prestrašená. Prišla, keď ho odvážali preč. Na druhý deň ráno, keď prišla s E. R.ecami do nemocnice, vyšla C.. Q. a manželovi sa otázku, čo sa deje, povedala, že jej kolegyňa nezvládla veci. Bezprostredne po E. smrti musela zobrať všetky sily, pretože vedela, že si nemôže dovoliť ísť na PN-ku. Nemôže si dovoliť zložiť sa a ísť na psychiatriu, niekde, nemali by z čoho zaplatiť byt, deti by nemali na štúdium. Nebolo by ani len na každomesačnú stravu. Snažila sa zabezpečiť deti, ako vedela. Snažila sa s nimi veľa rozprávať, hoci to pre ňu bolo ťažké, lebo sama prechádzala depresiou a veľa plakala. V tej situácii asi nebola až tak dobrou mamou. Stále plače v týchto situáciách, dodnes to nevie zastaviť. Snažila sa im zaistiť všetky veci, ako vládala. Po smrti syna sa manžel uzavrel, odchádza z domu. Ona sa cíti sama, ich vzťahy sa nejako vzďaľujú a vzďaľujú, cíti tam kopec problémov. Smrť syna, akoby rozbila celú rodinu na kúsky, situácia sa veľmi zmenila. Kým žil syn, išiel stále televízor, prípadne hrali pesničky, stále to boli nejaké zvuky. Aj preto, že syn sám vydával zvuky, hral si na klavírikoch. Po jeho smrti bolo obrovské ticho, bolo to na zbláznenie. Zmenili sa aj vzťahy v rodine. Manžel tri dni do týždňa poobede chodí preč. Ona je doma sama. Nejde ani vonku, lebo sa nemôže prechádzať bez neho. Nevie takto žiť, drží ju len to, že vie, že deti potrebujú financie, ktoré zaisťuje, nemôže si dovoliť vypnúť. Nevie, čo by mohla urobiť inak. Manžel podľa nej urobil maximum zavolal odbornú pomoc, nevolal šamana, nevolal suseda, volal lekárov. Odviezli ho do nemocnice. Nevie, čo mohli ešte spraviť viac. Stále ako rodič má pocit viny, čo ešte mohla niečo spraviť, nechcela, aby ho odpojili od prístrojov. Jeho stratu každý z nich prežíva inak. P. nehovorila veľa o tom, ako ju to postihlo. Raz povedala, že vždy, keď ide autobusom, vidí to pohrebníctvo, kde boli zaplatiť za pohreb a uvedomuje si, že to tam je. J. sa s ním najviac mojkala, zobral ju za ruku na gauč, zakryli sa dekou, ona ležala z jednej strany on z druhej, a tak si ležali. Ak niečo chcel, najčastejšie ju chytil za ruku, doviedol a ukázal jej. Svoje rituály mal ku každému iné. Najstaršia dcéra študovala, bola dosť mimo domu a je introvertná, veľa čítala, lebo v podstate nemala rovesníkov a kamarátov. Sústredila sa na knihy, na literárnu tvorbu. Niekedy vo vzťahoch nastali medzi nimi aj trenice, bral im hračky, hlavne knižky. Vedel si vystriehnuť, každý z nich mal svoju poličku, a kým tomu zdravému dieťaťu vysvetlíte na to nestiahni, aj to často poruší, u neho to bolo o tom, keď tam nie sú, idem tam a využijem šancu a z poličky si to vezmem a vytešujem sa. Najstaršej dcére bral vankúšik z postele. Fungoval možno, ako zdravé dieťa. To, že bol postihnutý, vplývalo na niektoré veci, ale nie na všetko. Zdravé deti sa delia o cukríky, o čokolády a podobne. Toto u nich nebolo, E. mal špecifickú stravu, jedol len jeden typ cukríkov, čokoládu nejedol, a preto bitky o sladkosti u nich neboli. Vždy dostali všetci spravodlivo. Keď dostal jeden, dostal každý. Je to tak aj dodnes, keď niečo kúpi, tak kúpi všetkým trom, preto si deti nezávideli. Nevedel sa hrať vonku so zdravými deťmi, nezobral sestru za ruku, poď ideme na kolotoč, ale deti evidoval a stalo, že keď hrali naháňačky, počítali raz, dva a oni šli s E. a on zakričal tri. Aj takto sa zapojil. Zo strany spoločnosti cíti krivdu a nespravodlivosť. Nezaujímali sa o ňu, ako o obeť, starali sa len o práva páchateľky. Ani z jej strany necítila žiadny ohľad, žiadnu snahu aspoň o čestné riešenie a urýchlené riešenie veci, práve naopak. Snaží sa prejsť od bolesti k láske. Má starosť o deti, ale drží sa zo všetkých síl. Nie je v pohode a nevie, ako sa do pohody dostať. Cíti obrovský hnev. Správanie sa vinníka je v takejto situácii základným predpokladom na to, aby človek dokázal odpustiť. Žiaľ ani jedna z vinných strán sa nesprávala čestne. Myslí si, že pre lekárku to nebol žiadny trest, a pomenovala to opakovane. To pochybenie bolo závažné, posledné štyri hodiny sa manžel ani len nevedel dovolať pomoci, neboli tam, pritom išlo o postihnuté dieťa. Trestné konanie rozhodne prehĺbillo jej ujmu a má tiež hrôzu zo stanoviska nemocnice, že si neuvedomujú chybu, obáva sa preto o ďalšie deti. Najťažšie znášala postoj

páchateľky, nesnažila sa ani len doteraz ospravedlniť, ani len neprejavila ľútosť, akoby to ani nebol človek, ale len kus nábytku. Všetko sa nedá povedať. Syn jej chýba. Keď šli so synom von, držali ho za ruku, stále. Zdravé dieťa nedržíte, preto keď sa išla po dlhej dobe prejsť sa na miesto, kde chodievali na prechádzky pristihla sa pritom, že má ruku zovretú, akoby ho držala. Nedá sa povedať, čo jej chýba najviac. Všetko. Celý deň, hocikedy sa to vynorí, pri nejakej pesničke, pri bežnom životnom úkone, ide do obchodu, ide po ulici, pri všetkom. V tom roku, keď zomrel syn, nemali žiadne Vianoce. Deň pred Vianocami, sa vyšetrovateľ rozhodol uzavrieť súdny spis napriek ich nesúhlasu. Manžel bol na PN-ke, ktorá bola do vyšetrovacieho riadne spisu doručená, nebolo to brané do úvahy. V ten deň sa zosypala. Neboli žiadne Vianoce, nič nepiekli, nič nechystali, nijaké Vianoce neboli. Nepamätá si ani, či deti dostali nejaký darček. Posledné Vianoce nechali pri stole miesto E., stále na neho myslia. Stalo sa tradíciou, že cestu v autobuse skoro celú preplače, pretože syn jej neskutočne chýba. Svoje tri dcéry miluje, ale oni sú samostatné, sú schopné, dokážu v živote fungovať. Syn bol celoživotná súčasť ich života. Uvedomuje si, že dcéry vyletia z hniezda, budú mať svoj vlastný život, ale vedela, že syn bude stále potrebovať, aby mu niekto nakrájal jabĺčka, aby mu niekto kúpil a doniesol chrumky a všetko okolo toho. To bolo na celý život. Nevie, ako by využila peniaze, uvedomuje si, že potrebovali by zmeniť život. Všetky tie veci ju znova a znova zraňujú. Nevie, či by boli všetci spolu ochotní a schopní odísť niekam a kam. Musela by sa vzdať kariéry, profesie, ktorú má tu vybudovanú. To sú ťažké veci, ako odísť, kam odísť, ale potrebuje mať tú možnosť. Nevie, či sa niekedy zaplní prázdno, ktoré ostalo, ale robí všetko preto, aby to prestalo. V psychiatrickej liečbe nepokračuje, lebo situácia sa nezlepšila, a zakaždým, keď tam ide, vracia sa k tomu a dookola o tom hovorí, a už jednoducho nevládze hovoriť stále o tom dookola. Pre ňu je to taký bludný kruh, ani hovoriť ani nehovoriť, cíti sa zle. Nevie spať, lekár jej predpíše tabletku na spanie, ale to nie je riešenie. Ďalej uviedla, že neurologické biologické výskumy v psychologickej oblasti za posledných 15 rokov hovoria o tom, že traumy, ktoré prežívajú rodiny v súvislosti s úmrtím jedného z členov rodiny sa prenášajú až do štvrtej generácie cez zmeny štruktúry mozgu a DNA a označuje sa to ako genetický prenos traumy.

20. Žalobkyňa v 3. rade si nejako špeciálne neuvedomovala, že jej brat je iný, brala ho normálne. Ich vzťah bol trošku komplikovanejší, keďže má radšej knihy, a často bývala v izbe. Keď ho pár minút musela postrážiť, vedela, čo má rád, čo rád nemá. Vedela otvoriť balík chrumiek, keď ich chcel jesť, vedela mu nakrájať jablko, alebo keď sa chcel napiť, podal jej fľašku a dala sa mu napiť. Keď si písala úlohy na počítači, pustila mu pesničky, aby sedel a pozeral sa, alebo keď hrala nejakú hru, pozeral sa. Aktívnejšia forma ich vzťahu bola tá, že chodievali spolu von, najmä s mamou, do parku. Sedeli spolu na lavičke, fotila ich, alebo keď šli všetci, sedeli na lavičke všetci. Niekedy napríklad hrali takú hru, kto ďalej hodí skalu, oco hodil, ona hodila a aj brat sa snažil hádzať. So strednou sestrou sú viac vzdialené, s najmladšou sestrou si rozumie viac. Môže to byť aj tým, že keď sa dozvedeli, že ich brat je mŕtvy, doma boli iba ona a D.. J. šla s mamou a otcom do Bystrice so susedom, a pretože v aute už nebolo miesto, oni dve ostali doma. Možno aj tým, že s D. má bližšie záujmy, obidve sú viac introvertné. J. je viac spoločenskejšia. Aj E. bol veľmi priateľský. Mal rád susedu, vždy ju pohladkal. Kamarátkinu babku, keď videl, podal jej ruku. Ostatní, ich kvázi rovesníci ho brali v pohode. Keď prišiel, vždy ho pozdravili ahoj. Podali mu loptu. Jednej kamarátke napríklad vždy podal ruku. Nebrali ho, ako človeka s handicepom. Nakoľko bol autista a mal špecifické formy hry, loptu hodil v rámci možností. Od jeho smrti rodina už nie je súdržná a určite trávia spolu menej času ako rodina. Pomáhajú si, ale sú viac emočne vzdialení. Sú veci, ktoré si rozpráva iba J. s otcom, smejú sa na nejakých vtipoch. Tri roky nie sú taká dlhá doba a ona sa až tak veľmi povahovo nezmenila, ale predtým nemala s otcom nejaký zlý vzťah. Myslí si, že si boli bližší. Aj výlet do ZOO, na ktorom boli spolu s ním, odvtedy sa už nič také nezopakovalo. Párkrát boli ako rodina mimo Prednú Horu. Nebolo to často, lebo nemajú auto a cestovať s ním autobusom bolo veľmi náročné. Teraz, keď idú niekam dvaja, traja, ale nie všetci. Po jeho smrti mala pocit, že musí byť silná kvôli sestrám, pretože najmladšia sestra, s ktorou zostali doma, iba plakala a musela ju nejako utešiť. Bolo aj obdobie, keď rodičia mali také nepríjemné myšlienky, že ukončia život, vtedy sa sestry na ňu obracali a pýtali sa, čo bude ďalej. Občas sa jej zdôverili aj so svojimi pocitmi. Najmladšia sestra sa napríklad bála a aj teraz sa bojí. Prvé týždne sa bála ísť aj na toaletu, žiadala, aby šla s ňou a postavila sa k dverám, a tam ju čakala. Cítila na sebe veľkú zodpovednosť, bála sa o nich. Nebola na to sama pripravená. Čas na svoj smútok mala iba, keď šla na internát. Prvé dni po jeho smrti varila, nie vždy, ale nejakých 4 -5 dní. Rodičom sa snažili robiť tiež raňajky alebo večeru, robili chlebíčky. Mala pocit zodpovednosti za veci, ktoré sú doma. Najviac jej chýba brat, lebo občas mal prekvapivé nápady. Raz otec poskladal prádlo, a on si vzal jednu maminu ponožku a chodil s ňou, lebo sa mu páčila. Zdravé deti by nič také nevymysleli, bolo zaujímavé, že ho zaujíma jedna ponožka a nie obe. So J. sa rád hladkal, oprel si o ňu hlavu. Vedel sa veľmi pekne smiať. Rád sa hral varila myšička kašičku aj s

mamou. Ona nie je taký dotykový typ, takže sa nejako nehladkali. Keď niečo chcel, vzal ju za ruku, aby mu podala cukríky, alebo jablko. Neprekážal jej, a zrejme ani ona jemu. Nebola na neho ani prísna, pravidlá určovala mama, napríklad to prepínanie satelitu. Z kolektívu ostatných detí neboli kvôli bratovi nikdy vyčlenení. V živote takú vetu nepočula od kamarátov na Prednej Hore a ani v škole. Vonku s ním nikdy nechodili samé, vždy šla s nimi mama alebo oco. Od jeho smrti si všetky dávajú veľká pozor na jazyk, aby náhodou nerozplakali rodičov, a ak ich rozplačú, povedia, že toto už nezopakujú. Doma je veľa nevypovedaných veci. Nevie, či môže doma povedať všetky veci, ktoré ju trápia. Od jeho smrti majú o seba navzájom väčšiu obavu, pretože po takýchto veciach človek prehodnocuje aj maličkosti. Uvedomuje si, že umrieť môže každý deň, ale odvtedy má nejako viac v popredí, že sa môže stať niečo zlé. Bežne sa totiž nestáva, že mladí ľudia umierajú. Pamätá si brata keď odchádzal do Bystrice po vlastných, zdravý, silný, a keď sa odtiaľ vrátil bol bledý ako smrť, ležal. Bol to veľký šok za tých pár dní, zdravý mladý človek, proste, dieťa.

21. Žalobkyňa v 4. rade rovnako, ako žalobkyňa v 3. rade nevnímala, že by bol brat iný. Mala ho radšej ako sestry. Keď boli malí, zvykli sa hrať na vláčik, pritom ho ťahala po zemi na kolieskach. Ukazovala mu na mobile hry, alebo mu púšťala hudbu. Keď si deti kopali loptu na ihrisku, niekedy prišiel a kopol do lopty aj on. Zo súrodencov s ním trávila asi najviac času, mala radosť z jeho prítomnosti, bol milý, a vedel sa tak aj usmiať. Mali výborný vzťah. Vedela vycítiť, rovnako ako otec, čo chce. Vydával zvuky tak podľa toho vedela, čo chce, alebo jej zobral ruku a niekam ju odviedol a vedela, čo mám robiť. Keď chcel napríklad cukríky, zobral ju za ruku ku skrinke, kde boli. Keď bol smutný alebo mal bolesti, zvykol plakať alebo kričať. Radosť prejavoval tým, že sa smial. Každý deň sa smial. Snažila sa s ním aj otcom chodiť vonku, prechádzať sa, keď sa dalo. Vonku nechodili nikdy sami, vždy šiel s nimi jeden z rodičov. Rád sa hojdal na hojdačke, a zvykli si pritom na mobile zapnúť aj hudbu. Aj keď bola veľká, sadla si s ním na hojdačku a hojdali sa. Niekedy museli rodičom pomáhať tým, že ho postrážili a boli s ním doma. Prispôsobovali sa mu jedine vtedy, keď chceli pozerať televízor a jemu sa to nepáčilo, lebo boli filmy, ktoré on pozerať nechcel. Celá rodina tiež zvykli spolu sedieť v obývačke a pozerať televízor. Bežný deň mama išla preč prvá, a ona so sestrami išli do školy. Keď bol kľud, vstal otec a venoval sa E.Š., išli spolu von, otec tiež navaril. Všetky štyri prichádzali domov asi o 15.00 hod.. Najedli sa a išli von. Teraz je to iné aj v tom, že vtedy boli všetci doma. Teraz je ona a aj sestra už mimo, študujú a domov chodia iba na víkendy. Ráno vstanú všetci, rodičia zvyknú variť, a ona so sestrou zvyknú ísť do roboty, a snažia sa hlavne učiť do školy, a tiež pomáhajú rodičom s domácimi prácami, teraz je to už iné. V deň, keď E. zobrali do nemocnice, zostala doma s otcom. Keď sa E. zobudil, ležala ešte pri ňom v posteli, vtedy ešte vnímal. Po tom, čo ho zobrali do nemocnice, bola ho so staršou sestrou pozrieť, lebo sa o neho báli. Iba ležal v posteli, a strašne ho triaslo, preto sa bála ísť bližšie k nemu. V ten deň, keď im oznámili, že E. zomrel, bola s otcom doma. Obidvaja sa strašne rozplakali. Kým E.Š. žil, rodina bola viac pokope, vždy spolu niekam chodili, teraz je každý sám, aj sestry aj rodičia. Vzťahy sa určite zhoršili. Vtedy boli štyria súrodenci, už sú iba tri sestry. Vtedy mala aj lepší vzťah so sestrami. Všetko sa zmenilo a každý sa zmenil, predsa len zomrel brat. Najskôr sa snažili držať pokope, ale potom sa každý oddialil. Aj ona, ako keby sa od sestier odčlenila. S bratom mala najlepší vzťah. Keď boli menší, iba sa hrali, ale teraz má každá z nich iné názory, každá je iná. Nevie, či sa s dá s bratou smrťou vôbec vysporiadať. Televízor išiel pre neho, tiež pesničky. Zrazu nebolo pre koho zapnúť televízor. Už to nie je taký domov, keď ich je o jedného menej. Vždy keď ide okolo lavičky, na ktorej sedávali, spomenie si na brata, a zase príde ten smútok. Keď je doma sama, plače. Najviac jej chýba on. Keď tu bol, bolo u nich veselo, ako rodina, boli všetci šťastní. Už nie je tak veselo, a chýba jej to. Rodičov jeho smrť veľmi zničila. Mama dosť často plače, a aj oco si zvykne poplakať, keď je sám v obývačke. Po pohrebe sa snažili všetci držať spolu, ale teraz každý ide pomaly svojou cestou. Každý si hľadá svoje záujmy. Teraz už nikam nechodia. Aj sa snaží niekedy volať rodičov von, aby sa šli prejsť, nikto nechce ísť. Rodina už nie je tá istá, aká bola predtým, lebo už s nimi nie je brat, ktorý by rodinu ako keby držal pokope. Niekedy sa jej s bratom aj sníva. Asi pred dvomi týždňami, keď sa učila na skúšku v kuchyni, dvere na obývačke sa samé zavreli. Bála sa, preto bežala radšej do izby. Teraz, keď je preč a nie je stále doma, je medzi novými ľuďmi, nemusí na to myslieť. Doma by to bolo ťažšie, lebo sú tam všetky jeho veci, spomienky. Keby brat žil, a aj keby každá z nich chodila do školy inde, oco by bol každý deň doma, nechodil by do Revúcej, ako chodí teraz a rodičia by boli celkovo doma, lebo by sa mu museli venovať a my by sme museli byť tiež viac doma, lebo by bolo treba viac pomáhať.

22. Maloletá žalobkyňa v 5. rade charakterizovala svoj vzťah s bratom ako celkom dobrý. Bol medzi nimi vekový rozdiel len jeden rok, boli si preto bližší. Bola od neho mladšia a vnímala ho, ako taký vzor tým, že bol šťastný a nepoznal smútok, tešil sa zo všetkého. Mal svoj režim. Celý deň mal zapnutý

televízor, pozeral a hral sa s hračkami, bol šťastný. Zvykla sa s ním aj hrať, síce trošku menej, ako J., ale rozumela si s ním. V deň, keď brata hospitalizovali, prišla zo školy asi o 15.15 hod., brat bol na gauči, a oco jej povedal, že je mu zle. Keď oco volal doktorke, lebo nevedel, čo má robiť, povedala mu, aby ho sledoval, a ak by mu bolo horšie, aby zavolal záchranku. Asi o 15.30 hod. prišla záchranka a zobrali ho do nemocnice. Oco šiel s ním. Na druhý deň ráno, asi o 06.30 hod. oco volal, aby bratovi zbalili oblečenie, lebo ho budú prevážať do nemocnice v Banskej Bystrici. Mama bola s ocom neustále v kontakte. Keď prišla poobede zo školy, oco sedel v kresle v obývačke a plakal. Sestra, ktorá vyšla z izby tiež plakala. Keď jej povedali, že brat zomrel, tiež sa zosypala a začala veľmi plakať. Odvtedy sa bála byť v miestnosti sama. Stále s ňou musel byť niekto. Pociťovala paniku aj úzkosť. Predtým také pocity nemávala. Po jeho smrti sa zo začiatku všetci snažili držať pokope. Asi po pol roku sa vzťahy medzi nimi postupne zhoršili. Rodičia sú si odvtedy trošku vzdialenejší a obidvaja vyhľadali aj pomoc psychiatra. Oco svoj smútok spracovával tak, že keď bol sám, plakal. Začal hrávať aj pingpong. Mama často plakala. Stredná sestra tiež osamote plakala, a asi sa aj vyrozprávala kamarátke. Najstaršiu sestru doma plakať nevidela, nevie ako sa vyrovnávala so smútkom ona. Zdá sa jej, že sestry sa so stratou brata viac vyrovnali, mama asi nie. Ťažko je jej o tom hovoriť. Oco sa s tým vyrovnal nejako, po svojsky. Čas, ktorý predtým trávil starostlivosťou o E., teraz trávi v práci, chodí robiť cez projekt do Muránskej Huty. Cez týždeň zvykne chodiť aj na pivo. Mamina si väčšinou píše práce do roboty alebo si do roboty robí veci. Keď príde oco z pin-pongu je väčšinou unavený, sadne si k televízoru a pozerajú správy. Ona sa teraz zblížila s najstaršou sestrou a s mamou. So sestrami, aj keď sú v škole, si píšu cez facebook. So smútkom sa jej pomohli vyrovnať aj v škole. Pomoc našla aj doma. Doma i v škole riešila rozdielne veci. Pri citlivejších témach si stále dáva doma pozor na to, čo povie, aby niekoho nezranila. Kým E. žil, trávili sviatky tak, že na Vianoce piekli koláče, oco varil kapustnicu, stavali stromček. Niekedy hrávali aj karty. Teraz je to tak, že oco varí kapustnicu, ale už nie je taká atmosféra, ako bola predtým. Je to zrejme tým, že sú si trošku vzdialenejší. Brat všetkým dosť chýba.

23. Z výpovede svedka žalobcov, C. W., vyplynulo, že žalobcov pozná 10 rokov, rodičov aj deti. Poznal aj E.. Chodil k nemu spolu s otcom, a hrával sa u neho v obývačke. Chodieval s nimi aj na prechádzky do parku. Vzťah otca a syna charakterizoval, ako veľmi dobrý, otec mal syna veľmi rád. E. mal radosť zo života. Vedel sa tešiť, aj keď šiel s nimi na prechádzku. Deti tiež s nimi chodievali na prechádzku. Cez pracovné dni chodieval vonku s deťmi pán O.. Z rodiny to bol hlavne on, kto chodil s E. vonku. H. O. chodila von potom, čo prišla z práce, prípadne ju chodievali čakať aj k autobusu. Medzi deťmi sa hrával aj E.. Je dôchodca, tak to videl. Vychádzali spolu veľmi dobre. K nemu chodieval len E. J. otcom, všetky deti k nemu nechodili. Stretával sa s nimi najmä vonku. Párkrát bol u nich aj na návšteve. Starali o E. veľmi zodpovedne a ich starostlivosť bola veľmi dobrá. Sám mal štyri deti, a vie čo je to starať sa o toľko detí. Všetci šiesti sa mali veľmi radi, mali veľmi dobrý vzťah. Smrť E. bola psychická rana pre celú rodinu. Bolo mu to veľmi ľúto. Smrť syna na žalobcu v 1. rade nevplývala dobre. Aj deti boli odvtedy menej vonku a smútok bolo na nich vidieť. Neboli už takí zhovorčiví. Predtým boli veselší, aj sa porozprávali. Odvtedy sú dievčatá smutné, zamyslené, predtým boli živšie. Už to nie je ako to bolo predtým. Aj pani O. odvtedy chodí smutná, psychicky zničená, predtým sa aj prihovorila, teraz sa len pozdraví. So žalobcami nie je v úplne blízkom vzťahu. Sú susedia a podľa neho je to normálny susedský vzťah, nie je to blízky vzťah. Snažil sa im aj susedskou formou pomôcť. Keď šiel do mesta autom na nákup, zobral aj im, čo sa do auta zmestilo, či už vrece zemiakov, alebo tašky s nákupmi. Zobral im ťažké nákupy, aby ich nemuseli nosiť po autobusoch. Vedel ich situáciu pochopiť, lebo sám mal štyri deti a vedel, ako to je nakúpiť pri štyroch deťoch. Na druhý deň nebolo ničoho. To čo uviedol je jeho osobný postreh, to, čo sám vnímal ako sused. Členovia rodiny sa mu so svojimi pocitmi nezdôverovali.

24. Z výpovede svedkyne žalovaného, E. I. vyplynulo, že bola vyučujúcou učiteľkou E. O.. Keď mala prísť, otec vždy otočil stolík inak a E. vedel, že príde. Tešil sa, chytil ju za ruku a šli si k stolu sadnúť. Jeho výučba prebiehala dvakrát do mesiaca a bol pri nej vždy prítomný otec. Minimálne s ním bývala sama, vyžadoval si, aby bol prítomný otec. E. nevedel hovoriť ani písať. Prejavy robil mimikou alebo gestikuláciou. Učila ho 5 rokov. Rozvíjalo sa u neho vnímanie, pozornosť, najmä statické vnímanie, psychomotorické. Mal rád pohybové hry, a hry s číslami. Listovali si tiež v obrázkovej literatúre. V jeho vývoji bolo vidieť progres, napredoval, nestagnoval. Výučba smerovala k udržaniu nejakých zručností, znalostí. S autistickými deťmi nemala skúsenosť, pracovala s deťmi s mozgovou obrnou. Učila tri deti a E. by bol medzi nimi najstarší. Iné deti s viacnásobným postihnutím, ako mal E., nemala. Vedel prejaviť nejaký diskonfort, niektoré činnosti, ktoré odmietal, alebo sa mu nepáčili, robiť nechcel, preto odišiel, alebo začal nahlas kričať, a vtedy musela prejsť na inú činnosť. Vzťah otca a syna charakterizovala ako blízky, boli na seba naviazaný. S inými členmi rodiny bola v minimálnom kontakte, lebo spravidla

odchádzala na autobus, keď oni prichádzali domov. Tešil sa však na nich a oni na neho. Hneď vyskočil, utekal za nimi, a už jej nevenoval ani pozornosť. Venoval sa len im. Pôsobil pritom šťastne. Starostlivosť o neho nepociťovali, ako záťaž. Po príchode členov rodiny domov netešil sa len E., ale tešili sa aj oni na neho. So žalobcami nebola v bližšom vzťahu, nezdôverovali sa jej so svojimi pocitmi. Nemá s nimi priateľský, ani nepriateľský vzťah. Po jeho smrti sa so žalobcami stretla len náhodne v meste. Boli smutnejší, a zrejme ich to zasiahlo. Naposledy sa videli na Vianočných trhoch v roku 2016 a bolo na nich pozorovať zmenu ladenia, neboli takí optimistickí. Javilo sa, že smrť syna zasiahla do ich života. V čase, keď sa vrátil z Banskej Bystrice po zákroku v kontakte so žalobcami nebola, iba predtým. E. si pamätá, ako radostné dieťa. Nebol odstrkovaný rodinou, naopak bol členmi rodiny akceptovaný. Otec nebral starostlivosť o neho ako záťaž. Jednal s ním bežne, hneď vedel, čo chlapec chce. Bolo viditeľné, že vzťah medzi otcom a synom bol blízky. Bolo to viditeľné z pohľadu, z tónu, ktorým sa bavili. Otec bol hrdý na jeho pokroky, boli si veľmi blízky. E. nevedel prejaviť, či to, čo robí, robí otcovi radosť. Keď toho mal E. dosť a nechcel sa ďalej venovať učeniu išiel sa k otcovi postískať. Sadol si mu na kolená a takéto pocity nielen hľadal, ale ich aj odovzdával. Bolo to tým, že takéto dieťa reaguje na úrovni 4 až 5 ročného dieťaťa. Má na neho pekné spomienky, tešil sa a vážil si, že je tam. Pamätá si ho stále usmievavého, ako sedí na gauči.

25. Z potvrdenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca mal súd zistené, že žalobca v 1. rade poberal peňažný príspevok na opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím od 01.07.2005 do 29.03.2014 (vrátane).

26. Z lekárskych správ z psychiatrického kontrolného vyšetrenia vystavených Dr. H. P. - F. bolo zistené, že žalobkyni v 2. rade bola diagnostikovaná postraumatická stresová porucha a porucha prispôsobenia, ktorá bola taktiež diagnostikovaná maloletej žalobkyni v 5. rade.

27. Z individuálnej riadnej účtovnej závierky žalovaného zostavenej k 31.12.2015 mal súd zistené, že žalovaná zrušila rezervu vo výške 46.580,82 eur na súdne konanie v súvislosti so zmluvnými pokutami od spoločnosti ARIES, ktoré konanie bolo pre späťvzatie žaloby zastavené. Vo výške 46.000,- eur bola naúčtovaná nová rezerva na záväzky po splatnosti. Ďalšie záväzky po splatnosti z rokov 2008, 2009 a 2011 v celkovej výške 152.998,71 eur boli posúdené ako premlčané a z účtovníctva odúčtované. Z opatrnosti bola v celej tejto výške naúčtovaná nová rezerva na ďalšie záväzky po splatnosti. Rozpočet za zdravotné výkony od zdravotných poisťovní bol v danom roku naplnený na 97,78%. Prevádzkové výnosy žalovanej tvorili výnosy z lekárne v čiastke 459.428,20 eur a výnosy z prádla a nájmu vo výške 37.732,36 eur. Žalovaná v priebehu roka získala 11.283,- eur vo forme vecných darov.

28. Podľa informácie zverejnenej na internetovej stránke Dlžník.sk dlh na poistnom žalovanej k 25.08.2016 predstavoval čiastku 1.056.766,15 eur.

29. Z výročnej správy za rok 2015 mal súd zistené, že žalovaná, ako zdravotnícke zariadenie poskytuje liečebno-preventívnu starostlivosť pre cca 40.000 obyvateľov okresu Revúca, nachádzajúceho sa v regióne Banskobystrického samosprávneho kraja. Má strategické postavenie z hľadiska dostupnosti. Do najbližšieho zdravotníckeho zariadenia rovnakého typu je od 50 do 70 km, do najbližšieho zdravotníckeho zariadenia vyššieho typu - koncovej nemocnice je cca 100 km. Je samostatným a sebestačným lôžkovým zdravotníckym zariadením okresného typu - všeobecná nemocnica. V roku 2015 zabezpečovala svoju činnosť s celkovým počtom 237 zamestnancov. Žalovaná dosiahla kladný výsledok hospodárenia, výnosy boli vyššie o 19.721,28 eur. Nebola oddlžená a staré záväzky si rieši postupne sama. Z opatrnosti bola vytvorená nová rezerva na záväzky vo výške 198.998,71 eur.

30. Z individuálnej riadnej účtovnej závierky žalovaného zostavenej k 31.12.2016 mal súd zistené, že žalovaná zrušila rezervu vo výške 382.555,12 eur na súdne konanie v súvislosti so zmluvnými pokutami od Revúckej rozvojovej, a.s., z dôvodu ich premlčania. Bola zrušená aj suma 165.998,71 eur tvorená ako príslušenstvo k záväzkom po lehote splatnosti z dôvodu premlčania týchto záväzkov. Rozpočet za zdravotné výkony od zdravotných poisťovní bol v danom roku naplnený na 100,48%. Prevádzkové výnosy žalovanej tvorili výnosy z Lekárne v čiastke 503.234,87 eur a výnosy z prádla, nájmu, reklamnej činnosti, parkovného a pod. vo výške 50.183,93 eur. Žalovaná v priebehu roka získala 197,57 eur vo forme vecných darov. Z dôvodu opatrnosti bola ponechaná rezerva vo výške 70.000,- eur na príslušenstvo k záväzkom po lehote splatnosti. Žalovaná vykazuje kladnú hodnotu vlastných zdrojov krytia majetku. Aj keď jej záväzky oproti predchádzajúcemu obdobiu stúpli, konštatuje sa, že nie

je pochybné o jej schopnosti pokračovať vo svojej činnosti s tým, že finančné problémy v organizácii sú problémom celého rezortu Ministerstva zdravotníctva SR.

31. Z elektronických dopytov právneho zástupcu žalovaného na zdravotné poisťovne na slovenskom trhu o uzavretie možnej poistnej zmluvy, ktorou by bola poistená jej povinnosť na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch mal súd zistené, že všetky odpovede sú negatívne a žiadna z dopytovaných poisťovní uvedený druh poistenia neposkytuje.

32. Podľa informácie zverejnenej na internetovej stránke Dlžník.sk dlh na poistnom žalovaného k 04.09.2016 predstavoval čiastku 1.056.717,15 eur.

33. Súd nevykonal navrhované dokazovanie oboznámením sa so zdravotnou dokumentáciou nebohého E. O., pretože skutočnosti, ktoré týmto dôkazom mali byť preukázané, vyplývajú jednak zo znaleckých posudkov vypracovaných v trestnom konaní, ako aj nespochybnených výpovedí žalobcov v 1. až 5. rade, ako aj výpovede svedkyne E. I.. Súd upustil od vykonania výsluchu ním navrhnutej svedkyne ošetrujúcej lekárky nebohého E.. D. P., na ktorej výsluchu žalovaný netrval.

34. Podľa § 144 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej len „CSP“) žalobca môže vziať žalobu späť.

35. Podľa § 145 ods. 2 CSP, ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzatí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej.

36. Podľa § 146 ods. 1 CSP súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasí. Na nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby sa neprihliada, ak dôjde k späťvzatiu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 alebo pojednávanie.

37. Podľa § 146 ods. 2 CSP súhlas žalovaného je potrebný vždy, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

38. Na základe vyššie uvedených skutočností a v súlade s citovanými ustanoveniami Civilného sporového poriadku súd konanie v časti zaplatenia sumy titulom náhrady škody v sume 677,70 eur zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby žalobcami v tejto časti v dôsledku realizovanej platby žalovaným, ktorá bola pripísaná na účet žalobkyne v 2. rade po tom, čo súd spor predbežne prejednal. Z uvedeného dôvodu súd zisťoval súhlas, prípadne nesúhlas žalovaného s čiastočným späťvzatím žaloby. Žalovaný v písomnom vyjadrení, rovnako tak na pojednávaní vyslovene súhlasil so späťvzatím žaloby žalobcami v časti zaplatenia peňažnej sumy titulom náhrady škody, súd preto konanie v tejto časti zastavil.

39. Podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného život, obydlia a korešpondencie.

40. Podľa článku 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

41. Podľa článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

42. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

43. Podľa § 13 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.
Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

44. Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákona o zdravotnej starostlivosti") poskytovateľ je povinný poskytovať zdravotná starostlivosť správne. Zdravotná starostlivosť je poskytnutá správne, ak sa vykonajú všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy.

45. Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

46. Podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávnych predpisov nie je tým dotknutá.

47. Na základe vyššie uvedených skutočností a citovaných zákonných ustanovení súd mal preukázanú dôvodnosť uplatneného nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásahu do ich súkromného a rodinného života, ochrana ktorého je garantovaná Ústavou SR a medzinárodnými dohovormi.

48. Do rámca vymedzeného ustanoveniami § 11 až 13 Občianskeho zákonníka patrí právo na súkromie zahŕňajúce širokú oblasť súkromia fyzickej osoby (najmä jej súkromného života, intímnej a rodinnej sféry, vnútorného myšlienkového a citového života). V najširšom zmysle sa toto práva týka aj života v rodine a manželských a partnerských alebo priateľských či obdobných vzťahov. Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci tiež právo fyzickej osoby na spolužitie s blízkymi príbuznými, najmä deťmi, rodičmi, prarodičmi, či súrodencami. Rešpektovanie súkromného života musí preto zahŕňať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi, aby tak bolo možné okrem iného rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť. Protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18.02.2010, sp. zn. 3Cdo 137/2008 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 zo dňa 22.12.2015).

49. Základnou hmotnoprávnou podmienkou vzniku zodpovednosti a vzniku občianskoprávnych sankcií za neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby podľa § 13 Občianskeho zákonníka je existencia neoprávneného zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu v príčinnej súvislosti medzi takýmto zásahom a jeho protiprávnosťou. Základom pre priznanie a určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú zákonom ustanovené dve kritéria, z ktorých musia súdy vychádzať, a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby došlo. Špecifiká každého jednotlivého prípadu primeraného zadosťučinenia vylučujú pevnú zákonom stanovenú štandardizáciu sadzieb, či hraníc, exaktnú metodiku výpočtu, prípadne existenciu nejakého bodového ohodnotenia, na základe ktorých by sa mala výška relutárnej náhrady priznanej súdom stanovovať. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorá musí byť nielen odôvodnená, ale musí byť mať základ v čo najúplnejšie zistenom skutkovom stave ohľadne zákonom a judikatúrou predvídaných kritérií s prihliadnutím na individuálne okolnosti prípadu, okolnosti na strane poškodeného, ale aj na okolnosti vo vzťahu k osobe, ktorá neoprávnený zásah spôsobila, aby bola zabezpečená požiadavka poskytnutého primeraného zadosťučinenia za vzniknutú ujmu, ktorá bude odrážať predstavu o poskytnutej spravodlivosti, a nepovedie k zneužívaniu tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie, a súčasne nebude na pôvodcu neoprávneného zásahu pôsobiť likvidačne, zohľadňujúc pritom verejný záujem. Maximálna čiastka, ktorú môže súd priznať je pritom ohraničená len výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/139/2011 zo dňa 30.10.2012).

50. V prejednávanej veci si žalobcovia uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla v dôsledku nečakanej smrti ich syna a brata, ktorú žalobcovia v 1. a 2. rade vyčíslili na sumu po 180.000,- eur pre každého pozostalého rodiča a žalobkyne v 3. až 5. rade túto nemajetkovú ujmu vyčíslili na sumu po 80.000,- eur pre každého pozostalého súrodenca.

51. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že k zásahu do práv žalobcov došlo v dôsledku protiprávneho konania žalovaného, a to porušenia povinnosti žalovaného ako poskytovateľa zdravotnej starostlivosti v dôsledku neposkytnutia správnej zdravotnej starostlivosti, ktorú bol povinný poskytnúť synovi a bratovi žalobcov. Ide pritom o objektívnu zodpovednosť za neoprávnený zásah bez ohľadu na zavinenie. Smrťou syna a brata žalobcov bolo zasiahnuté do práva na ochranu osobnosti jeho najbližších rodinných príslušníkov, keďže bolo preukázané, že zdravotnú starostlivosť v dôsledku nesprávneho zhodnotenia klinického stavu pacienta s hydrocefalom a zavedeným ventrikuloperitoneálnym shuntom pri poruche vedomia žalovaný dňa 27.03.2014 neposkytol riadne tým, že neuvažoval diferenciálno-diagnosticky, keď neindikoval okamžité neurologické vyšetrenie, neodkladné CT vyšetrenie mozgu a vyšetrenie očného pozadia, najneskoršie o 04.00 hod. ráno dňa 28.03.2014, kedy sa vedomie pacienta znovu zhoršovalo a nezabezpečil jeho skorší preklad na špecializované vyššie pracovisko, keďže nebol na všetky tieto vyšetrenia dostatočne vybavený, čo v prípade syna a brata žalobcov viedlo k ťažkému opuchu mozgu a dňa 29.03.2014 o 12.05 hod. k jeho úmrtiu. Službukonajúca lekárka žalovaného bola rozsudkom Okresného súdu Revúca, sp. zn. 1T/3/2015 zo dňa 24.02.2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4To/26/2016 zo dňa 06.07.2016 právoplatne odsúdená za prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona, ktorým právoplatným súdnym rozhodnutím vydaným v trestnom konaní bol súd v zmysle ustanovenia § 193 Civilného sporového poriadku viazaný. Z výsledku šetrenia vykonaného Úradom pre dohľad na zdravotnou starostlivosťou v predmetnej veci nepochybne vyplynulo, že stav pacienta v prípade správnej diferenciálnej diagnostickej úvahy bol indikáciou na jeho preklad na špecializované, vyššie pracoviskom už od začiatku jeho hospitalizácie, pretože ak poskytovateľ zdravotnej starostlivosti nemal možnosť vo svojom zariadení vykonať neurologické a očné vyšetrenie, bol jeho preklad o to akútnejší. Z výsledkov šetrení ďalej vyplýva, že časový priestor na správnu diagnostiku a ďalšie liečebné život zachraňujúce zdravotné úkony existoval a bol dostatočne dlhý, keďže najneskoršie bolo nutné preklad pacienta organizovať o 04.00 hod ráno nasledujúceho dňa, keď sa jeho vedomie zhoršovalo. Príčinná súvislosť medzi smrťou maloletého E. O. a nerealizovaním správnych liečebných postupov zo strany žalovaného jednoznačne vyplýva aj zo znaleckých posudkov znalcov z odboru súdneho lekárstva a z odboru neurológie, a v predmetnom konaní ju potvrdil aj svedok E.. Q. I.. Zo strany Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou bolo preto konštatované porušenie povinností podľa § 4 ods. 3 zákona o zdravotnej starostlivosti, lebo synovi a bratovi žalobcov nebola poskytnutá zdravotná starostlivosť správne, keďže neboli vykonané všetky zdravotné úkony pre správne určenie choroby so zabezpečením včasného a účinného liečebného postupu s cieľom uzdravenia alebo zlepšenia stavu pri zohľadnení súčasných poznatkov vedy, za čo bola žalovanému ako poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti v správnom konaní právoplatne uložená pokuta vo výške 3.500,- eur. Z výsledku šetrenia vykonaného Banskobystrickým samosprávnym krajom bolo navyše zistené, že v čase hospitalizácie nebohého E. O. v zdravotníckom zariadení žalovaného navyše neboli splnené požiadavky minimálneho personálneho zabezpečenia oddelenia pediatrie.

52. Námietku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného ako poskytovateľa zdravotnej starostlivosti súd vyhodnotil ako nedôvodnú, lebo pri určení osoby zodpovednej za nemajetkovú ujmu je daná analogická aplikácia ustanovenia § 420 ods. 2 v spojení s § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby spôsobený zamestnancom, ktorý bol použitý právnickou osobou na realizáciu jej činností sa považuje za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Bolo tomu tak i v prejednávanom prípade, keďže neoprávnený zásah do práv žalobcov bol spôsobený E.. P. Q. v tom čase zamestnankyňou žalovaného a súčasne určenou a zodpovednou službukonajúcou ošetrujúcou lekárkou v súvislosti s výkonom jej pracovnej činnosti u žalovaného. Právoplatným odsudzujúcim rozsudkom bola zároveň daná existencia miestneho časového a vecného vzťahu k plneniu činnosti zamestnankyne žalovaného (z rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky z 31. mája 2007, sp. zn. 30Cdo/1293/2007). Zdravotnícky pracovník, ktorým je lekár v pracovnoprávnom alebo obdobnom vzťahu k zdravotníckemu zariadeniu, nezodpovedá bezprostredne pacientovi, ale zodpovedá za škodu iba sekundárne svojmu zamestnávateľovi podľa pracovnoprávnych predpisov za zavinený postup non lege artis. Z uvedeného dôvodu na návrh žalobcov súd uznesením, sp. zn. 4C/44/2016-229 zo dňa 24.11.2016 pripustil vstup E..

P. Q., ošetrujúcej a službukonajúcej lekárky, ako intervenientky na strane žalovaného do predmetného konania.

53. Žalovaný, ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, keďže v konkrétnom prípade sa jednalo o nemocnicu, kam pacienti prichádzajú s dôverou, že im bude poskytnutá adekvátna zdravotná starostlivosť, a že lekári, ako zamestnanci sú dostatočne kvalifikovaní a ich prístup k pacientom bude profesionálni v súlade s lekárskou etikou, ale i hlboko ľudský, bol povinný zasiahnuť splnením si svojich povinností podľa § 4 ods. 3 zákona o zdravotnej starostlivosti tak, že by synovi a bratovi žalobcov poskytol zdravotnú starostlivosť správne, a bezodkladne vykonal všetky zdravotné úkony pre správne určenie choroby so zabezpečením včasného a účinného liečebného postupu s cieľom uzdravenia alebo zlepšenia stavu pri zohľadnení súčasných poznatkov vedy. Túto svoju povinnosť si žalovaný nesplnil, keďže liečebný postup zamestnankyne žalovaného nemožno považovať za zodpovedajúci poznatkom lekárskej vedy, a teda za postup lege artis. Porušenie zákonných povinností poskytovateľa zdravotnej starostlivosti malo za následok smrť E. O., a ako už bolo konštatované, bola preukázaná aj príčinná súvislosť medzi atribútmi zodpovednosti za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcov. Zlyhanie žalovaného v tomto konkrétnom prípade je jeho hrubým zanedbaním zdravotnej starostlivosti, nielen preto, že exitoval dostatočne dlhý časový priestor na konzultovanie stavu a ďalšieho liečebného postupu s vyšším odborným pracoviskom, ale najmä preto, že medzi stranami sporu nebolo sporné, že žalovaný mal skúsenosť a bol poučený o neodkladných lekárskych postupoch v prípade hospitalizácie pacienta, akým bol nebohý E. O.. Takéto zlyhanie je zo strany žalovaného ako poskytovateľa zdravotnej starostlivosti v rozpore s jeho základným zmyslom a poslaním, ktorým je predovšetkým záchrana života, a vyliečenie z choroby. Právo, aby každému bola poskytnutá zdravotná starostlivosť správne, je potrebné v danom prípade považovať za súčasť práva na ochranu osobnosti rodičov a súrodencov nesprávne liečeného maloletého dieťaťa, ktoré v dôsledku nesprávnej diagnostiky choroby zomrelo, a to konkrétne práva na ochranu súkromia, do ktorého žalovaný neoprávnene zasiahol, a to tým, že synovi a bratovi žalobcov neposkytol zdravotnú starostlivosť lege artis, čím im zobral nádej na jeho uzdravenie a život, pričom sa tak stalo v dôsledku hrubého pochybenia lekárky nemocnice, dosahujúceho intenzitu trestného činu, čo bolo tiež preukázané právoplatným odsudzujúcim rozsudkom vydaným v trestnom konaní.

54. Námietka týkajúca sa nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobkýň v 3. až 5. rade nie je taktiež dôvodná, keďže ide o sestry zomrelého E. O.. V dôsledku nesprávne poskytnutej zdravotnej starostlivosti ich bratovi, ktorého nereparovateľným následkom bola jeho smrť, došlo k neoprávnenému zásahu aj do ich súkromného a rodinného života, a to z dôvodu straty brata, s ktorým spolu s rodičmi v čase jeho smrti nielenže žili v spoločnej domácnosti, ale tvorili harmonickú a fungujúcu rodinu. Z uvedeného dôvodu je daná aj dôvodnosť ich procesného postavenia ako žalobkýň a uplatneného nároku požadovať relutárnu (peňažnú) náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu za zásah do ich osobnostných práv, keďže sa rovnako ako žalobcovia v 1. a 2. rade nemôžu domáhať upustenia od neoprávnených zásahov a ani odstránenia následkov týchto zásahov.

55. V dôsledku úmrtia najbližšieho rodinného príslušníka žalobcov došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv, ktorého následok nie je možné žiadnym spôsobom reparovať. Žalobcovia navždy stratili možnosť prejavovať citové väzby k synovi a bratovi, ktorý v ich živote bol človekom, ktorého už nebude možné nikdy nahradiť o to viac, že strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť. Strata spôsobená jeho úmrtím nie je reparovateľná a žiadnym spôsobom nahraditeľná. Inštitút relutárnej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorý si žalobcovia v predmetnom konaní uplatnili slúži tak len k zmierneniu nereparovateľných následkov závažného protiprávneho konania.

56. Slovne prejavená ľútosť zo strany žalovaného v priebehu tohto konania a samotný postoj lekárky ako intervenientky v II. rade na strane žalovaného v otázke jej zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú žalobcom i napriek jej právoplatnému odsúdeniu k podmienečnému trestu odňatia slobody a zákazu činnosti vykonávať lekársku prax po dobu troch rokov, podľa názoru súdu nie je postačujúcim zadosťučinením. Dôvodom je najmä skutočnosť, že nebyť neoprávneného zásahu žalovaného mohol syn a brat žalobcov žiť. A hoci jeho smrť predstavuje pre najbližších členov rodiny nesmierne tragickú udalosť, preukázateľne spôsobenú zamestnankyňou žalovaného, v priebehu trestného konania táto svoju zodpovednosť nielenže popierala, a ľútosť, ktorú by bolo možné považovať za morálnu satisfakciu pre žalobcov žiadnym, ani len minimálnym spôsobom neprejavila, k spáchaniu skutku sa nepriznala

a jej postoj smeroval k hájeniu vlastných osobných a ekonomických záujmov, preto takýto postoj nemožno považovať za morálnu satisfakciu pre žalobcov a následky protiprávneho konania žalovaného ani vyslovenou vinou a uloženým trestom. Bol preto daný dôvod na poskytnutie relutárnej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom.

57. Pri úvahách o primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd postupoval v zmysle už uvedených zákonných a judikatúrou ustálených kritérií prihliadajúc pritom k samotnému účelu a funkciám tohto inštitútu. Smrť osoby, o to viac smrť maloletého a zdravotne postihnutého dieťaťa, odkázaného a citovo naviazaného na svojich najbližších rodinných príslušníkov, a to rodičov a súrodencov, predstavuje mimoriadne závažný, neodvrátiteľný a hlboký zásah do práva na ochranu osobnosti. Je nepochybné, že v prípade riadne fungujúcej a súdržnej rodiny takýto nereparovateľný zásah spôsobuje aj psychické rozpoloženie jej jednotlivých členov a napriek plynutiu času má spravidla za následok dlho, niekedy roky trvajúcu nemožnosť vyrovnať sa s jeho stratou, keďže následky protiprávneho zásahu do rodinného a súkromného života žalobcov sú nepochybne trvalé a neodstrániteľné. V konaní vypočutí žalobcovia, rovnako tak i J. C. W. zhodne potvrdili, že bola narušená celistvosť rodiny, ktorá bola tvorená žalobcami a nebohým E. O.. Bolo preukázané, že napriek viacerým chronickým ochoreniam, ktorým maloletý E. O. trpel, spolu so žalobcami tvoril harmonickú a fungujúcu rodinu, a bol plnohodnotným členom rodiny o to viac, že bol jediným synom žalobcov v 1. a. 2. rade a bratom žalobkýň v 3. až 5. rade. V konaní boli preukázané silné citové a rodinné putá k nebohému, vytvorené jednak jeho zdravotným stavom a samotnou realizáciou práva žalobcov na ich súkromný a rodinný život. Psychická bolesť zo straty veľmi blízkeho rodinného príslušníka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca ostatné aktivity pozostalého, často krát prerastajúca až do duševného ochorenia. Je tomu tak aj v prejednávanom prípade. Bolo preukázané, že z nečakaného úmrtia jediného syna a brata, žalobcovia prežívali pocity smútku, úzkosť, depresie, a jeho strata sa v prvých mesiacoch síce navonok prejavovala silnou súdržnosťou rodiny, postupom času však viedla k jej úplnému rozkladu v dôsledku straty možnosti viesť a ďalej s ním plánovať život a budúcnosť. Jeho smrť silne a intenzívne prežívajú všetci žalobcovia doposiaľ. Bolo preukázané, že predovšetkým rodičia a najmladšia dcéra D. vyhľadali aj odbornú pomoc psychiatra. Matka trpí postraumatickou stresovou poruchovou a liečbe dlhodobo vzdoruje. Z náhlej straty syna doposiaľ prežíva obrovskú bolesť, ktorú nevie prekonať. Voči žalovanému, ako zdravotníckemu zariadeniu, pociťuje obrovskú krivdu a nespravodlivosť, a to až do takej miery, že sama, rovnako tak ďalší členovia rodiny, nie je schopná ani sa len nechať ošetriť v zdravotníckom zariadení žalovaného a v prípade potreby zdravotnú starostlivosť vyhľadáva mimo miesta svojho bydliska v nemocnici v Poprade alebo Banskej Bystrici. Jej zdravotný stav sa zhoršuje pri príležitosti rodinných sviatkov, najmä počas Vianoc, ako aj počas sviatkov, ktoré by mal jej nebohý syn, ako meniny, či narodeniny. Svoj smútok sa v poslednom období ešte viac ako doteraz snaží transformovať do pomoci iným, do podnetov, ktoré by pomohli zlepšiť život a starostlivosť a vymáhanie práv tým, ktorí sa ako ona ocitli v porovnateľnej situácii. Bolo preukázané, že po smrti syna sa zhoršili aj vzťahy medzi žalobcami v 1. a 2. rade ako manželmi. Žalobca v 1. rade ako otec sa s prežitou bolesťou zo straty syna, ktorému práve on zabezpečoval celodennú starostlivosť už od jeho útleho veku, a pomáhal mu pri základných životných úkonoch, a neskôr aj pri vzdelávaní, uzavrel do seba, a s prežitou bolesťou a smútkom sa vyrovnáva z pohľadu iných členov rodiny svojským spôsobom. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané paralyzovanie jeho dovtedy bežných a každodenných činností nielen pre F. E., ale i pre celú rodinu, ako i nemožnosť profesného uplatnenia sa nepochybne negatívne prejavila aj vo sfére jeho osobného prežívania, ktorý zase sekundárne zraňuje jeho manželku a dcéry. Rovnako tak dcéry žalobcov stratu svojho brata, s ktorým každá z nich mala osobitý a jedinečný vzťah, prežívali adekvátne svojim osobnostným charakteristikám a veku, nepochybne rovnako ťaživo ako ich rodičia. Zhodne vypovedali, že s bratom mali pekný a intenzívny vzťah, najmä J., ktorá sa s ním najviac hrala, trávila s ním veľa času, lebo mali k sebe blízko a rozumeli si. Rovnako tak i P. a D.E.Í.F.I. po jeho smrti prejavovali smútok, lebo brat všetkým veľmi chýbal, a z ich rodinného života vymizla súdržnosť a radosť. Vypovedali, že je veľa nevypovedaných vecí, pretože berú na rodičov ohľad, aby im neubližovali otváraním tém, ktoré ich bolia. Z výpovede P. I. J. ďalej vyplýva, že najmä P., ako najstaršie dieťa žalobcov v 1. a 2. rade v pomerne nízkom veku a veľmi skoro prevzala zodpovednosť za ostatné sestry, najmä zo strachu o svojich rodičov a z obavy, že rodičia môžu spáchať aj samovraždu. Žalobca v 1. rade, rovnako i maloletá D. popísala vlastné pocity paniky, keď po smrti brata nedokázala byť sama v uzavretej miestnosti, tiež úzkosť a bolesť, ktorú pociťovala. Bolo preukázané, že celkový rodinný život žalobcov sa výrazným spôsobom zmenil, prestali fungovať ako rodina, a vyhýbajú sa spoločnosti. Bolo preukázané, že predovšetkým ťaživé psychické rozpoloženie rodičov a nemožnosť sa vyrovnať so stratou ich syna, napriek tomu, že od jeho smrti uplynuli viac ako 3 roky, sa odzrkadľuje nielen na ich zdravotnom stave, ale aj na ich

vzájomných vzťahoch, ako aj vzťahoch ďalších členov domácnosti. Bol preukázaný rozvrat rodiny. Z emotívnych prejavov žalobcov počas súdnych pojednávaní, najmä počas ich výpovedi nebolo možné prehliadnuť ich silné citové rozpoloženie a rozrušenie, keďže spomienky na ich nebohého syna a brata a okolnosti, za ktorých došlo k jeho úmrtiu, vyvolávali bolesť a smútok a prehlbovali spôsobenú ujmu, preto vykonávanie ďalšieho, či už žalovaným navrhovaným znaleckým dokazovaním znalcom z odboru psychiatrie prípadne detskej psychiatrie za účelom objektívneho posúdenia negatívneho vplyvu úmrtia na žalobcov súd vyhodnotil ako kontraproduktívne, pretože skutočnosti, ktoré by boli týmto dôkazom preukázané, nepochybne vyplývajú jednak z veľmi podrobných výpovedí všetkých žalobcov, ako aj v konaní vypočutých svedkov a v konečnom dôsledku by viedli iba ďalšiemu a ešte väčšiemu prehlbovaniu ich ujmy.

58. Ako už bolo konštatované pri úvahách o výške náhrady je súd limitovaný jedine rozsahom uplatnených nárokov žalobcov, keďže zákon neustanovuje ani len rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Súdom priznaná výška nemajetkovej ujmy musí odrážať všeobecné predstavy o spravodlivosti a pri jej určení výšky je nutné vychádzať aj z princípu proporcionality. Súdom bolo prihliadnuté na judikatúru v predmetnej oblasti za účelom zohľadnenia výšky nemajetkovej ujmy priznanej súdmi v porovnateľných skutkovo podobných konaniach v súvislosti s poskytovaním zdravotníckej starostlivosti non lege artis a zásahu do súkromia z dôvodu, že ak má byť rozhodnutie súdu považované stranami sporu za spravodlivé, nemôže súd náhradu nemajetkovej ujmy priznať náhodne bez jej porovnania s inými skutkovo podobnými prípadmi. Na strane druhej bolo potrebné aj zohľadniť, do akej miery možno reparovať tieto zásahy iba vysokými peňažnými čiastkami, pretože v prípadoch protiprávnych zásahov do práva na ochranu osobnosti môže dôjsť k čiastočnej náprave nemajetkovej ujmy napr. aj zverejneným ospravedlnenia, prípadne trestnoprávnym postihom pôvodcu neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, prípadne poskytnutím priestoru pre reakciu na nepravdivú reportáž, či článok. Takéto spôsoby pri náhrade nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená smrťou blízkej osoby, najmä maloletého dieťaťa do úvahy neprichádzajú a jedinou možnosťou preto býva satisfakcia v peniazoch. Bolo potrebné prihliadnuť i na charakter subjektu pôvodcu zásahu (právnickú osobu, ako poskytovateľa zdravotnej starostlivosti), ako na skutočnosť, že inštitút priznanej náhrady nemajetkovej ujmy plní nielen funkciu satisfakčnú, ale i preventivno - sankčnú. Ústavný súd Českej republiky v náleze sp. zn. 1568/99 konštatoval, že zásah do práva na ochranu osobnosti je civilným deliktom a primerané zadosťučinenie jednou z civilných sankcií, ktorá má odradiť rušiteľa chránených osobnostných statkov a jeho možných nasledovníkov od protiprávneho konania, a byť tak nástrojom individuálnej a generálnej prevencie, čo vyžaduje, aby sa jednalo o sankciu patrične dôraznú, aby sa zodpovedný subjekt snažil podobným zásahom do práva na súkromný život spôsobený hrubou nedbalosťou svojich zamestnancov predchádzať, obzvlášť za situácie, že ide o zdravotnícke zariadenie, na druhej strane, aby nebola pre zodpovedný subjekt priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy likvidačná. Pri posudzovaní primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy je nevyhnutné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine v kontexte jej ekvivalencie nemajetkovej ujmy ako finančného plnenia v porovnaní s následkami spôsobenými trvalou stratou najbližšieho rodinného príslušníka.

59. Rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo 168/2010 zo dňa 09.11.2011, ktorým bolo zamietnuté dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26.05.2010, sp. zn. 15Co/41/2010, ktorým bola za zásah do súkromného a rodinného života žalobcov v dôsledku zanedbania liečebnopreventívnej starostlivosti s následkom smrti dcéry žalobcov v dôsledku oneskoreného diagnostikovania a liečenia dvoch závažných vrodených srdcových vád, priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 2 x 33.194,- eur. Rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Cdo 244/2011 zo dňa 04.04.2012, ktorým bolo odmietnuté dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 20.06.2011, sp. zn. 16Co/29/2011, ktorým bola za zásah do súkromného a rodinného života žalobcov spôsobený úmrtím syna a brata v dôsledku nedostatočnej starostlivosti priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 2 x 33.000,- eur a 1 x 10.000,- eur. Rozhodnutím Krajského súdu Nitra, sp. zn. 25Co/18/2013 zo dňa 25.09.2013, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie prvoinštančného súdu, bola za zásah do práv na ochranu osobnosti spôsobeného smrťou hospitalizovaného syna následkom neodborného postupu, poskytnutím zdravotnej starostlivosti non lege artis priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,- eur. Rozhodnutím Krajského súdu Nitra, sp. zn. 9Co/330/2012 zo dňa 02.10.2013, ktorým bolo zmenené rozhodnutie prvoinštančného súdu, bola za zanedbanie pooperačnej starostlivosti s následkom trvalého poškodenia mozgu a upadnutia do bdelej kómy bez šance na zlepšenie priznaná suma 100.000,- eur za porušenie práva na zdravie a 2 x 90.000,- eur a 2 x 10.000,- eur za zásah do práva na súkromie žalobcov. Rozhodnutím

Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 9Co/270/2011 zo dňa 19.06.2012, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie prvoinštančného súdu, za zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcov bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť syna pri pôrode pre zlú starostlivosť vo výške 2 x 66.387,84 eur. Rozhodnutím Krajského súdu Nitra, sp. zn. 5Co/255/2013 zo dňa 12.12.2014, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie prvoinštančného súdu, bola za zásah do práv žalobkyne v dôsledku smrti nenarodeného dieťaťa v dôsledku zanedbania preventívnej starostlivosti s následkom odumretia plodu priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 13.000,- eur.

60. Z hľadiska uplatňovania princípu proporcionality s dôrazom na charakter subjektu pôvodcu zásahu do práv na ochranu osobnosti, najmä do práva na ochranu súkromného a rodinného života, v súvislosti s plnením pracovných, či služobných povinností pre pôvodcu neoprávneného zásahu, súd pre porovnanie uvádza aj prípad, kedy všeobecné súdy Slovenskej republiky odsúdili troch policajtov za trestný čin marenia úlohy verejného činiteľa z nedbanlivosti s tým, že zanedbaním svojich povinností nezabránili tomu, aby manžel p. P. uskutočnil svoje vyhrážky, keď nelegálne držanou strelnou zbraňou zastrelil obe ich deti a seba. Európsky súd pre ľudské práva priznal v prípade P. proti Slovenskej republike v rozhodnutí zo dňa 31.05.2007, sťažnosť č. 7510/04, sťažovateľke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 25.000,- eur za porušenie práva na život svojich detí, porušenie svojho práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, porušenie práva na prístup k súdu a neexistenciu účinného vnútroštátneho prostriedku nápravy a sumu 4.300,- eur ako náhradu trov a výdavkov, pričom v tejto súvislosti konštatoval porušenie viacerých článkov Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

61. S poukazom na vyššie uvedené, súd podanej žalobe vyhovel a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcom v 1. až 5. rade náhradu nemajetkovej ujmy zohľadňujúc pritom ich príbuzenský vzťah s nebohým E. O., vážnosť zásahu v dôsledku ktorého došlo k nezvratnej deštrukcii rodinných väzieb, tvoriacich základ súkromného života žalobcov a tým k zásahu do práva na ich súkromie a rodinný život a vysokú intenzitu spôsobeného nepriaznivé následku. Bolo preukázané, že smrť syna a brata žalobcov bola nepochybne nečakaná, tragická, žalobcami nezavinená, ktorá do ich života zasiahla a nenávratne pretrhla doterajšie väzby, čím žalobcovia stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať svoj rodinný život vo vzťahu k nebohému. Ako už bolo súdom konštatované žiadne zadosťučinenie vrátane finančného nemôže skutočnú ujmu, akou je smrť dieťaťa, nahradiť a zmyslom právnej úpravy je túto ujmu len zmierniť, keďže vzniknutá ujma je zo života žalobcov fakticky neodstrániteľná a nereparovateľná. Keďže smrť vlastného dieťaťa je pre každého rodiča vždy mimoriadnym zásahom do jeho osobnostných práv, zvlášť ak jednalo o ich syna, na ktorého vzhľadom k jeho hendicepu boli veľmi citovo naviazaní, súd priznal žalobcom v 1. a 2. rade ako rodičom nebohého E. O.Š., každému jednotlivo, titulom náhrady nemajetkovej ujmy čiastku po 22.500,- eur. Žalobkyniam v 3. až 5. rade, ako sestrám nebohého E. O., každej jednotlivo, titulom náhrady nemajetkovej ujmy čiastku po 7.500,- eur s prihliadnutím aj na tvrdenie samotnej žalobkyne v 2. rade, že ide o mladé zdravé a samostatné dievčatá, ktoré ako bolo preukázané ďalej pokračujú v štúdiu a je predpoklad, že v budúcnosti si raz založia vlastné rodiny a budú môcť viesť plnohodnotný život. Súd žalobu v zostávajúcej časti s prihliadnutím na uvádzaný princíp proporcionality a skutočnosť, že došlo ku kumulácii nárokov viacerých najbližších príbuzných, zamietol. Súdom priznaná celková suma náhrady nemajetkovej ujmy 67.500,- eur je porovnateľná s rozhodnutiami vyšších súdov v podobných prípadoch, kedy došlo k zásahom do práva na súkromný a rodinný život spôsobený v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Celková výška náhrady nemajetkovej ujmy súčasne nepôsobí likvidačne ani na žalovaného, ktorý z hľadiska charakteru pôvodcu neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, je právnickou osobou, navyše poskytovateľom zdravotnej starostlivosti a v porovnaní s fyzickou osobou, pre ktorú možno pod pojmom likvidačná suma považovať aj podstatne nižšiu sumu. Hoci sa žalovaný v konaní dovolával svojich negatívnych ekonomických výsledkov, bolo poslednou účtovnou závierkou zostavenou za rok 2016 nepochybne preukázané, že žalovaný vykazuje kladnú hodnotu vlastných zdrojov krytia majetku, a navyše oproti predchádzajúcemu účtovnému obdobiu došlo k zrušeniu a rozpusteniu finančnej rezervy v sume viac ako 500.000,- eur, ktoré boli tvorené len na úhradu zmluvných pokút, a to z dôvodu ich premlčania.

62. Podľa § 232 ods. 3 zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „Civilný sporový poriadok“) lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

63. V súlade s citovaným zákonným ustanovením súd s prihliadnutím na postavenie žalovaného, ako poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, zohľadňújúc i potrebu jeho každodennej prevádzkovej činnosti určil dlhšiu paričnú lehotu na plnenie v dĺžke 30 dní.

64. Podľa § 251 Civilného sporového poriadku trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

65. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

66. Podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

67. Podľa § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

68. Podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

69. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 v spojení s § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku a žalobcom priznal plnú náhradu trov konania. V časti zastavenia konania o nároku na náhradu škody vo výške 677,77 eur žalovaný zavinil zastavenie konania splnením žalovanej povinnosti po začatí konania. Právo na náhradu trov konania v tejto časti vzniklo žalobcom, lebo pre správanie žalovaného vzali späť v časti žalobu, ktorá bola podaná dôvodne. Hoci žalovaný nesúhlasil, aby súd žalobcom priznal právo na náhradu trov konania z dôvodu, že pre poskytnutie plnenia bola potrebná ich súčinnosť a nárok na náhradu škody sa stal splatný až potom, ako žalobcovia o zaplatenie náhrady škody požiadali a túto preukázali, pričom uplatnená škoda bola žalobcom poukázaná nasledujúci deň po tom, čo bol dňa 16.08.2016 účet označený žalobkyňou v 2. rade. V tejto súvislosti súd uvádza, že dňa 28.04.2016 bola žalovanému doručená žaloba o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spolu so všetkými prílohami vrátane dokladov preukazujúcich vznik škody spôsobenej žalobcom. Tvrdenie žalovaného, že žalobcovia poskytli žalovanému číslo bankového účtu až dňa 16.08.2016, na ktorý im boli peňažné prostriedky nasledujúci deň poukázané, je bez právneho významu, keďže peňažné prostriedky bolo možné už od 28.04.2016 žalobcom poukázať aj poštovým poukazom na adresu ich bydliska, prípadne odovzdať im ju aj v hotovosti.

70. Osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy obsiahnutej v § 142 ods. 3 OSP, ktoré ustanovenie sa uplatňovalo, ako lex specialis vo vzťahu k úprave obsiahnutej v § 142 ods. 2 OSP, platná právna úprava nevylučuje (z uznesenia Ústavného súdu SR zo dňa 08.02.2017, sp. zn. I.ÚS 56/2017). S poukazom na uvedené, žalobcom ako strane sporu, hoci mali v spore úspech len čiastočný, súd priznal plnú náhradu trov konania, keďže konečné rozhodnutie o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy jednotlivým žalobcom záviselo od úvahy súdu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Revúca na Krajský súd v Banskej Bystrici v dvoch písomných vyhotoveniach.

V odvolaní je potrebné uviesť ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, spisovú značku konania, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody), čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) a podpis. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.